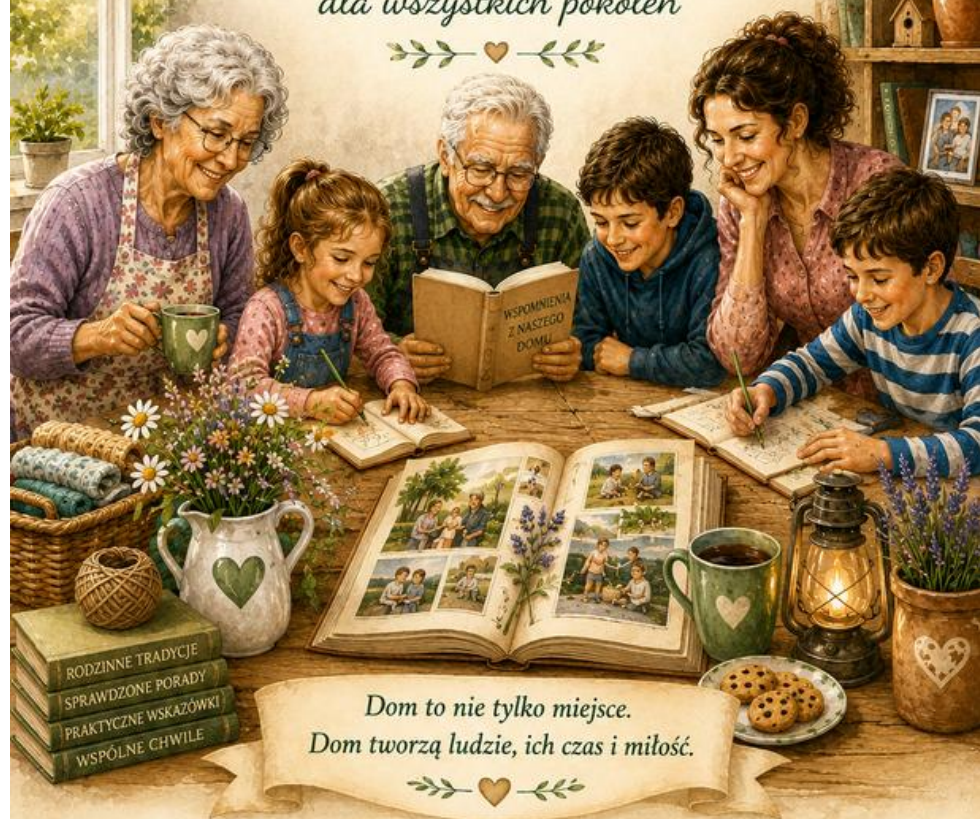

MĄDROŚCI DOMU

HISTORIE • DOŚWIADCZENIA • PRAKTYCZNE PORADY • INSPIRACJE

dla wszystkich pokoleń

*Dom to nie tylko miejsce.
Dom tworzą ludzie, ich czas i miłość.*

RODZINA
I RELACJE

DOM
I KUCHNIA

OGRÓD
I NATURA

NAUKA
I WARTOŚCI

ZDROWIE
I DOBRE SAMOPCZUCIE

TWÓRCZOŚĆ
I WSPÓLNY CZAS

Interreg

Spółfinansowany
EUROPSKOU UNIÓU

Polsko – Slovensko

Projekt „Most mądrości w dialogu międzypokoleniowym” o numerze
INT/ZA/FMP_ŽSK_02/0007, finansowanego z Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego w ramach
programu Interreg Polska–Słowacja 2021–2027.

Wydawca:

Rada mládeže Žilinského kraja & Fundacja Laja

Autorzy

Darina Čierniková a kolektív

Rok wydania

2026

**Dom to nie tylko miejsce, do którego wracamy. Dom to
uczucie, które tworzymy każdego dnia poprzez nasze czyny,
słowa i relacje.**

**Mądrość przeszłości i energia teraźniejszości razem
kształtują przyszłość naszych rodzin.**

**Chrońmy je, rozwijajmy i przekazujmy dalej – z miłością,
szacunkiem i otwartym sercem.**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
Oszczędność to nie odmawianie sobie czegoś	9
Dom, który służy rodzinie	14
Każda rzecz ma swoje miejsce	19
Kiedy gotuje się z sercem	24
Czas to największy dar	29
Dzieci uczą się poprzez widzenie	34
Dziadkowie i babcie nie są opiekunami	39
Rytuały rodzinne	44
Kuchenne tajemnice babci	49
Kiedy coś się psuje, nie trzeba wszystkiego wyrzucać	55
Dom bez zbędnych odpadów	60
Pieniądze jako pomocnik rodziny	65
Zakończenie	71

Poznajcie naszą rodzinę

Będziemy Was prowadzić przez całą tę publikację
i dzielić się z Wami naszymi doświadczeniami, pomysłami i mądrościami.

Helena

babcia,
opiekunka mądrości
i tradycji

Józef

dziadek,
wsparcie rodziny,
mądry i spokojny

Lucia

mama,
łączy troskę
z czułością

Marcin

tata,
wsparcie rodziny,
praktyczny
i kreatywny

Adam

wnuk,
ciekawý świata,
chętnie się uczy

Emilia

wnuczka,
wrażliwa, twórcza
i pełna radości,
przynosi nowe
pomysły

Każdy z nas jest inny, ale razem tworzymy jeden dom,
pelen miłości, zrozumienia i wspólnych chwil.

WPROWADZENIE

Dom to nie tylko miejsce, w którym mieszkamy. To przestrzeń, w której uczymy się podstawowych wartości, tworzymy wspomnienia i przekazujemy doświadczenia z pokolenia na pokolenie.

Każda rodzina skrywa w sobie skrzynię skarbów – mądrość dziadków, energię młodszych członków rodziny i ciekawość dzieci. To, co kiedyś było czymś oczywistym, dziś może być wielką rzadkością. Tak jak starsze pokolenie może być wzorem dla młodych, tak nowa wiedza i nowoczesne podejścia mogą wzbogacić życie starszego pokolenia.

Publikacja **Mądrości domu** powstała z myślą o tworzeniu więzi międzypokoleniowych poprzez zwykłe, codzienne chwile. Znajdziecie w niej opowieści, praktyczne porady, sprawdzone rozwiązania, rodzinne tradycje, a także nowe pomysły na wspólne zajęcia. Nauka nie musi bowiem odbywać się wyłącznie w szkole – często odbywa się przy kuchennym stole, w ogrodzie, podczas wspólnego sprzątania, pieczenia, rozmów czy spacerów.

Wierzmy, że ta publikacja będzie inspiracją dla rodzin, które chcą spędzać ze sobą więcej czasu, odkrywać wartość wzajemnego dzielenia się i zachowywać to, co najcenniejsze – człowieczeństwo, szacunek i mądrość, przekazywane z pokolenia na pokolenie.

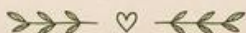
Niech każdy rozdział stanie się zaproszeniem do zatrzymania się, refleksji, rozmowy, nauki czegoś nowego i tworzenia wspomnień, które pozostaną w rodzinie jeszcze przez długie lata.

„Prawdziwe bogactwo domu nie tworzą rzeczy, ale ludzie, którzy uczą się od siebie nawzajem, pomagają sobie i z miłością przekazują to, co w nich najlepsze”.

Oszczędzanie nie oznacza wyrzeczeń

„Niektórych przepisów nie przekazuje się
na papierze. Są one przekazywane
z rąk do rąk”.

OSZCZĘDNOŚĆ TO NIE ODMAWIAJANIE SOBIE CZEGOŚ. TO MĄDROŚĆ.

"Nie jest ważne, ile mamy.

Ważne jest to, jak doceniamy to, co mamy."

Kiedy każda rzecz ma swoją historię

Na kuchennym stole leżała stara emaliowana miska. Na krawędzi miała małe wyszczerbienie. Młoda mama Lucia wzięła ją do ręki i z uśmiechem zapytała swoją babcię: „Babciu, dlaczego już dawno nie kupiłaś nowej?”. Babcia uśmiechnęła się. „Wiesz, ta miska ma ponad pięćdziesiąt lat. W niej wyrabiałam ciasto, kiedy urodziła się twoja mama. W niej przygotowywałam ciasta na twoje wesele. A dzisiaj robię w niej ciasto drożdżowe dla twoich dzieci”. Lucia przez chwilę milczała. Dla niej miska była tylko zwykłym naczyniem.

Dla babci była pełna wspomnień. Właśnie w tej chwili zrozumiała, że oszczędzanie to nie tylko kwestia pieniędzy.

To także szacunek dla: rzeczy, pracy, ludzi, wspomnień.

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy byłam dziewczynką, żyliśmy zupełnie inaczej niż dzisiaj. Sklep nie był otwarty codziennie, a wybór też nie był zbyt duży. Nie oznaczało to jednak, że mieliśmy mniej. Po prostu nauczyliśmy się bardziej się przemyślać.

Mama miała jedną zasadę. **Najpierw napraw. Potem zastanów się, czy naprawdę potrzebujesz czegoś nowego.** Dzisiaj ktoś może się z tego śmiać, ale u nas w domu naprawiano prawie wszystko. Podarte spodnie były cerowane. Guziki chowano do blaszanego pudełka. Kiedy zepsuło się krzesło, dziadek je rozebrał, skleił i służyło jeszcze przez kolejne dziesięć lat. Nikt nie mówił, że stare rzeczy to wstyd. Wręcz przeciwnie. Były dowodem na to, że ktoś o nie dbał. Pamiętam też sobotnie sprzątanie spiżarni. Mama zawsze sprawdzała wszystkie zapasy. „Najpierw zużywamy to, co jest najstarsze”. Jedzenia prawie nigdy się nie wyrzucało. Z resztek ziemniaków następnego dnia robiono placki.

Ze starego chleba – bułeczki lub bułkę tartą. Kości z zupy jeszcze posłużyły psu. Dzisiaj nazywa się to zachowaniem ekologicznym. Dla nas to było po prostu życie.

Jak to teraz wygląda w młodej rodzinie

Lucia wraz z mężem Petrem wychowują dwoje dzieci. Oboje pracują, a ich dni są wypełnione obowiązkami. „Czasami mam wrażenie, że reklamy przekonują nas, że ciągle potrzebujemy czegoś nowego” – mówi mama Lucia. Nowszy telefon, nowocześniejsza kanapa, kolejne zabawki, kolejne ubrania. Wystarczy kilka kliknięć, a kurier dzwoni do drzwi.

I właśnie dlatego wprowadziliśmy w domu jedną zasadę: przed każdym większym zakupem czekamy jeden dzień.

Jeśli nadal będziemy chcieli tę rzecz jutro, to prawdopodobnie naprawdę jej potrzebujemy. Jeśli o niej zapomnimy, to chyba nie była aż tak ważna. Bardzo pomaga nam planowanie. Raz w tygodniu siadamy przy stole. Sporządzamy jadłospis. Zglądamy do lodówki. Sprawdzamy spiżarnię. Dopiero potem idziemy na zakupy. Nie chodzi o to, że mamy mało pieniędzy. Chodzi o to, że nie chcemy marnować. I muszę przyznać, że właśnie tej mądrości nauczyliśmy się od naszych rodziców.

Rozmowa babci Heleny i mamy Lucii.

„Babciu, nigdy niczego nie wyrzucałaś?” – pyta Lucia.

Babcia się śmieje. „Ależ wyrzucaliśmy.” Lucia unosi brwi ze zdziwieniem. „Naprawdę?” „Oczywiście.

Tylko znacznie mniej.” „Jak to robiłaś?” „Myślałyśmy

z odpowiednim wyprzedzeniem.” „Więc byłyście ekologiczne?” Babcia się roześmieje. „Nawet nie znałyśmy tego słowa.” „Więc dlaczego to robiłyście?” „Bo szkoda nam było wyrzucać coś, nad czym ktoś pracował cały dzień.” Lucia zamyśla się. „Wiesz, dzisiaj dużo mówimy o ochronie planety.” „I to dobrze.” „Tylko czasami zapominamy, że ochrona planety zaczyna się w domu.”

Babcia kiwa głową. „Od zwykłej kromki chleba.”

Kiedyś i dziś

Kiedyś

- Rzeczy naprawiano.
- Wszystko miało swoją wartość.
- Posiłki planowano w zależności od zapasów.
- Rzeczy przekazywano w spadku.
- Oszczędzano z konieczności.

Dzisiaj

- Często kupujemy nowe rzeczy.
- Mamy duży wybór.
- Pomagają nam w tym aplikacje i listy zakupów.
- Coraz częściej odkrywamy sklepy z odzieżą używaną i ideę współdzielenia.
- Oszczędzamy świadomie – zarówno dla dobra środowiska, jak i naszego budżetu.

Żadne z tych podejść nie jest lepsze ani gorsze. Każde z nich powstało w innym czasie. Najlepsze rozwiązania powstają jednak wtedy, gdy połączy się doświadczenie starszego pokolenia z możliwościami dzisiejszego świata.

Mądrości, które nie tracą na znaczeniu

Dziadkowie uczą nas, że każda rzecz ma swoją wartość. Młode rodziny pokazują, że technologie mogą pomóc nam gospodarować rozsądniej. Seniorzy wiedzą, jak naprawić zepsute krzesło. Młodzi potrafią znaleźć instrukcję naprawy w ciągu kilku minut. Jedni mają doświadczenie. Drudzy – nowe możliwości. Razem tworzą silny zespół.

Spróbujcie w domu

Rodzinne wyzwanie – Tydzień bez niepotrzebnego marnotrawstwa

Przez jeden tydzień każdy członek rodziny zapisuje:

- Co naprawiliśmy zamiast kupować coś nowego?
- Co ugotowaliśmy z resztek jedzenia?
- Co podarowaliśmy lub przekazaliśmy dalej?
- Co wypożyczyliśmy zamiast kupować?
- Czego dowiedzieliśmy się o naszych przyzwyczajeniach zakupowych?

Pod koniec tygodnia porozmawiajcie o tym, co was zaskoczyło. Być może przekonacie się, że oszczędzanie nie oznacza mieć mniej. Oznacza to raczej, że trzeba bardziej zastanowić się nad tym, co już mamy.

Mądrość w podsumowaniu

Dom nie staje się bogatszy, ponieważ ma więcej rzeczy. Jest bogatszy, gdy ludzie cenią swoją pracę, swój czas i to, co wspólnie tworzą. Oszczędzanie nie polega na odmawianiu sobie przyjemności. Chodzi o rozeznanie, co ma prawdziwą wartość. Połączenie doświadczeń dziadków z ideami młodych rodzin tworzy mądrość, która ma ponadczasową wartość.

Sprzątanie z rozumem i sercem

DOM, KTÓRY SŁUŻY RODZINIE. KIEDY PORZĄDEK PRZYNOSI SPOKÓJ, A NIE STRES.

„Dom nie musi być idealny.

Wystarczy, że wszyscy czują się w nim dobrze.“

Kiedy dom tętnił życiem

W domu pachniało świeżo upieczonym chlebem. W kuchni bulgotała zupa, a przez otwarte okno słyszać było śmiech dzieci biegających po podwórku. Babcia Helena usiadła na ławce przed domem i na chwilę odetchnęła. Ręce miała zmęczone pracą, ale na twarzy malował się spokój. Dom był posprzątany, obiad ugotowany, a wieczorem planowała jeszcze zaszyć podarte spodnie najmłodszemu synowi. W tamtych czasach nie było aplikacji do organizowania gospodarstwa domowego ani robotów odkurzających. Mimo to miała poczucie, że wszystko udaje jej się ogarnąć. Nie dlatego, że miała mniej pracy. Ale dlatego, że nie była w tym sama. Każdy członek rodziny wiedział, że dom to wspólne dzieło. Dziadek przed wyjściem do pracy przygotowywał drewno do pieca. Starsze dzieci pomagały młodszym, po szkole karmiły kury lub zbierały owoce w ogrodzie. Nikt nie pytał, czy dostanie za to nagrodę. Pomoc była częścią życia. „Gospodarstwo domowe to nie praca jednej kobiety” – mawiała babcia Helena. „To miejsce, o które dba cała rodzina”.

Wspomnienia dziadka Józefa

Kiedy byłem chłopcem, ojciec nauczył mnie jednej ważnej rzeczy. „Kiedy wrócisz do domu, najpierw rozejrzyj się dookoła. Co możesz zrobić, żeby wszystkim tu żyło się lepiej?” Kiedy widziałem pełny kosz drewna, zanosilem go do pieca. Kiedy mama gotowała, bez słowa nakrywałem do stołu. Kiedy nadeszła zima, odśnieżałem. Nie pamiętam, żeby ktokolwiek mi za to klaskał. Ale pamiętam uczucie, że byłem potrzebny. Dzisiaj wiele się mówi o odpowiedzialności dzieci. Myślę, że nie wynika ona z poleceń. Powstaje z tego, że dzieci czują, że ich pomoc ma sens.

Jak to wygląda obecnie w młodej rodzinie

Lucia i Martin wychowują dwoje dzieci. Oboje pracują na pełny etat. Ich dni wypełniają obowiązki szkolne, zajęcia pozalekcyjne, spotkania służbowe i zadania domowe. „Na początku mieliśmy wrażenie, że musimy wszystko ogarnąć sami” – wspomina mama Lucia. Dom był posprzątany, ale wieczorem oboje byli wyczerpani. Często zdarzało się, że denerwowali się właśnie z powodu drobiazgów – nieumytych naczyń czy porozrzucanych zabawek. Pewnego wieczoru zatrzymali się. „Dla kogo właściwie sprzątamy?” – zapytał tata Martin. To pytanie zmieniło wszystko. Zaczęli angażować dzieci. Nie po to, żeby mieć mniej pracy, ale po to, żeby dzieci czuły się częścią rodziny. Córka nakrywa do stołu, podlewa kwiaty. Syn odkurza swój pokój. Nie zawsze wszystko jest zrobione idealnie. Ale wszyscy mają poczucie, że dom należy do każdego.

Rozmowa przy niedzielnej kawie

„Mamo” – mówi Lucia do swojej mamy – „czasami mam wrażenie, że nie nadążam”. Babcia Helena uśmiecha się. „A co wszystko chcesz zdążyć zrobić?” „Pracę, dzieci, zakupy, sprzątanie, a do tego jeszcze bycie dobrą mamą” . Babcia przez chwilę milczy. Potem bierze córkę za rękę.

„Wiesz, ja też nie zdążyłam ze wszystkim”. Lucia z zaskoczeniem podnosi wzrok. „Naprawdę?” „Oczywiście. Tylko mniej o tym rozmawialiśmy”. „Ale u ciebie w domu zawsze panował porządek.” „Nie zawsze” – śmieje się babcia Helena. „Tylko kiedy przychodzili goście.” Obie się śmieją. „Więc nie byłaś idealną gospodynią?” „Nie.” „A dobrą mamą?” Babcia Helena spogląda na zdjęcia swoich dzieci wiszące na ścianie. „Niech oni to oceniają.”

Doskonałość czy bliskość?

Dzisiejszy świat często pokazuje domy, które wyglądają jak z katalogu. Uporządkowane pokoje, idealnie nakryte stoły i uśmiechnięte twarze. Rzeczywistość jest jednak inna. Na stole stoi szklanka po kakao. Na podłodze leżą klocki. Na kanapie leży koc, pod którym wieczorem czytano bajki. I być może właśnie to są najpiękniejsze dowody na to, że w domu

naprawdę się żyje. Seniorzy przypominają nam, że porządek tworzy spokój. Młode rodziny pokazują nam, że spokój nie wynika z idealnie posprzątaney półki, ale z relacji międzyludzkich. Jedno bez drugiego nie działa.

Małe przyzwyczajenia, które powodują wielkie zmiany

Od babci

- Pościel łóżko zaraz po przebudzeniu. Wieczorem wrócisz do przyjemnego pomieszczenia.
- Niech każda rzecz ma swoje miejsce. Spędzisz mniej czasu na szukaniu.
- Wieczorem przygotuj kuchnię na nowy dzień. Rano będzie spokojniej. Nie odkładaj drobnych obowiązków. Pięć minut dzisiaj zaoszczędzi pół godziny jutro.

Od młodej rodziny

- Wspólny kalendarz pomoże całej rodzinie zorientować się, co kogo czeka.
- Raz w tygodniu usiądźcie razem i podzielcie się obowiązkami.
- Nie oczekujcie, że jedna osoba poradzi sobie ze wszystkim. Nauczcie dzieci, że pomoc nie jest karą, lecz przejawem poczucia wspólnoty.

Czy wiedzieliście?

Badania naukowe pokazują, że dzieci, które od najmłodszych lat w odpowiedni sposób angażują się w prace domowe, częściej rozwijają poczucie odpowiedzialności i samodzielności, a także lepiej współpracują w dorosłym życiu. Nie chodzi o to, by pracowały dużo, ale by miały okazję przekonać się, że ich pomoc ma znaczenie.

Rodzinne wyzwanie

Mapa naszego domu

Usiądźcie wszyscy przy jednym stole. Na dużym arkuszu papieru narysujcie swój dom lub mieszkanie. Przy każdym pomieszczeniu napiszcie:

- Co należy robić regularnie?
- Kto się tym obecnie zajmuje?
- Czy ktoś jeszcze mógłby pomóc?

Pod koniec każdy wybiera jedno nowe, drobne zadanie, które będzie regularnie wykonywał w ciągu następnego miesiąca. Być może przekonacie się, że wspólne prowadzenie gospodarstwa domowego jest łatwiejsze, gdy dzielą się tym więcej osób.

Mądrość na zakończenie

Prowadzenie gospodarstwa domowego nie jest rywalizacją o to, kto ma czystsze okna lub ładniej ułożone rzeczy. To przestrzeń, w której uczymy się współpracować, pomagać sobie nawzajem i tworzyć miejsce, do którego każdy chętnie wraca. Kiedy dzieci od najmłodszych lat uczą się pomagać, a dorośli pozwalają sobie na to, by nie być idealnymi, powstaje dom, który nie służy sprzątanii, ale ludziom.

Mądrze planujemy, żyjemy spokojniej

Dobry plan pozwala zaoszczędzić czas, energię i pieniądze. Daje nam też przestrzeń na to, co naprawdę ważne – na siebie, na rodzinę i na radość z drobiazgów.

Nie spiesz się.
Dobrze zaplanuj.
Wtedy praca
pójdzie gładko.
– Józef

Kiedy
porządkujemy
sprawy, życie
staje się
łatwiejsze,
a serce
spokojniejsze.

NASZ PLAN RODZINNY

- menu
- zakupy
- sprzątanie
- naprawy
- czas wolny

LISTA ZAKUPÓW

- owoce
- warzywa
- mąka
- rośliny strączkowe
- mydło

Lucia radzi:

- ♡ planujemy razem
- ♡ podział zadań jest sprawiedliwy
- ♡ nie pozostawiamy miejsca na nieoczekiwane sytuacje
- ♡ doceniamy małe sukcesy

„Dom, w którym wszystko
planuje się wspólnie,
to dom, w którym
panuje spokój.”

NASZ CEL:

- MNIJ SZTRESU
- WIĘCEJ RAZEM
- WIĘCEJ RADOŚCI

KAŻDA RZECZ MA SWOJE MIEJSCE. NIE PO TO, BY BYŁO POSPRZATANE. ALE PO TO, BY ZOSTAŁO WIĘCEJ CZASU NA ŻYCIE.

„Porządek nie polega na doskonałości. Chodzi o to, żebyśmy potrafili znaleźć to, czego potrzebujemy – i mieli więcej czasu dla siebie nawzajem .“

Sobotni poranek u babci Heleny

Lucia otworzyła drzwi do domu swojej mamy. W powietrzu unosił się zapach mięty i świeżo zaparzonej kawy. W kuchni panowała cisza. Na stole leżała książka, którą ktoś zaczął czytać, a obok niej okulary i wazon z polnymi kwiatami.

Dzieci rozbiegły się po domu. „Babciu, gdzie masz kredki?” „W drugiej szufladzie pod oknem” – odpowiedziała Helena bez wahania. „A klej?” „Obok kredek.” „A stare zdjęcia?” „Na górnej półce w szafie w salonie.” Mama Lucia uśmiechnęła się. „Mamo, ty wiesz, gdzie masz absolutnie wszystko”. Babcia Helena nalala kawę i spokojnie odpowiedziała. „Nie dlatego, że mam dobrą pamięć. Ale dlatego, że każda rzecz ma swoje miejsce.”

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy byłam młoda, nasz dom nie był duży. Nie mieliśmy wielu szaf ani pojemników do przechowywania. Każdy centymetr przestrzeni musiał mieć swoje znaczenie. Mama uczyła nas prostej zasady: „Jeśli coś weźmiesz, odłóż to na miejsce”. Wydawało mi się to oczywiste. Dopiero gdy założyłam własną rodzinę, zrozumiałam, ile czasu oszczędzała nam ta zasada. Nie biegaliśmy po domu w poszukiwaniu kluczy, nożyczek czy igły. Wiedzieliśmy, gdzie je znajdziemy. Nie wynikało to z tego, że byliśmy pedantyczni. Wynikało to z tego, że nie chcieliśmy niepotrzebnie tracić czasu. Pamiętam też jedno stare drewniane pudełko. Było pełne guzików. Każdy był inny. Kiedy z płaszcza odpadł guzik, nie szliśmy kupować nowego płaszcza. Otwieraliśmy pudełko i szukaliśmy tego właściwego.

To pudełko było może przeciętne. Ale było pełne historii.

Spojrzenie młodej rodziny

„Nasze mieszkanie wygląda czasem jak mały plac zabaw” – śmieje się tata Martin. Jeden uczeń i przedszkolak potrafią w jedno popołudnie rozłożyć klocki po całym salonie, zbudować bunkier z poduszek i wyciągnąć wszystkie kredki. Kiedyś nas to denerwowało. Wieczorem sprzątaliśmy przez godzinę. A rano wszystko wyglądało tak samo.

Potem zdaliśmy sobie sprawę, że problemem nie są dzieci. Problemem jest to, że nie wiedzą, gdzie co należy odłożyć. Zaczęliśmy oznaczać pudełka obrazkami. Na jednym jest samochodzik. Na drugim klocki Lego. Na trzecim kredki. Najmłodszy syn jeszcze nie umie czytać. Ale rozpoznaje obrazki. I nagle zaczął sprzątać sam. Nie dlatego, że musiał. Ale dlatego, że wiedział, jak to zrobić.

Rozmowa między babcią Heleną a córką Lucią

„Mamo”, mówi Lucia, „dzisiaj są organizery, systemy przechowywania, aplikacje do planowania gospodarstwa domowego...” Babcia Helena uśmiecha się lekko. „A czy one pomagają?” Lucia zastanawia się. „Tak... kiedy z nich korzystamy.” „Widzisz” – roześmiała się Helena. „My miałyśmy tylko jedną aplikację”. „Jaką?” „Głowę”.

Obie zachichotały. Po chwili Helena dodała: „Wiesz, porządku nie tworzy szafka. Tworzy go nawyk”.

Lucia skinęła głową. „A tego chyba nie da się kupić”.

Mniej rzeczy, więcej spokoju

Dzisiaj mamy w domu o wiele więcej przedmiotów niż pokolenia naszych rodziców czy dziadków. Więcej ubrań. Więcej zabawek. Więcej sprzętu AGD. Więcej dekoracji. Więcej możliwości. A często także więcej chaosu. Seniorzy dorastali w czasach, kiedy kupowało się mniej. Nie dlatego, że nie chcieli więcej. Ale dlatego, że więcej po prostu nie było. Być może właśnie dlatego bardziej cenili każdą rzecz. Dzisiaj coraz więcej rodzin powraca do

przekonania, że mniej może oznaczać więcej. Nie mniej radości. Ale mniej bałaganu. Mniej szukania. Mniej stresu. Więcej czasu.

Małe nawyki, które robią wielką różnicę,

babci

- Wieczorem przygotuj ubrania na rano.
- Klucze zawsze odkładaj w to samo miejsce.
- Raz w sezonie przejrzyj szafy i odłóż rzeczy, których już nie używasz.
- Nie kupuj kolejnego pudełka. Najpierw zastanów się, czy naprawdę potrzebujesz kolejnych rzeczy.

młodej rodziny

- Przezroczyste pudełka pomagają dzieciom zarówno znaleźć, jak i odłożyć zabawki.
- Oznacz półki obrazkami lub kolorami.
- Raz w miesiącu zorganizujcie „rodzinne porządkowanie” – każdy wybiera trzy rzeczy, których już nie potrzebuje i które może podarować. Dokumenty cyfrowe przechowujcie w folderach, tak jak kiedyś rodzice segregowali dokumenty w segregatorach.

Czy wiesz, że...

Psychologowie twierdzą, że wizualny bałagan może potęgować uczucie zmęczenia i przytłoczenia. Nie chodzi jednak o to, by dom był sterylnie posprzątany. Ważniejsze jest, aby rzeczy miały swoje miejsce, a członkowie rodziny potrafili zorientować się w przestrzeni.

Rodzinne wyzwanie

Szukamy skarbów

Wybierzcie jedną szufladę, jedną półkę lub jedną szafkę. Wspólnie ją opróżnijcie. Weźcie każdą rzecz do ręki i zadajcie sobie trzy pytania:

- Czy z niej korzystamy?
- Czy jej potrzebujemy?
- Czy sprawia nam radość??

To, co już nie służy waszej rodzinie, może przydać się komuś innemu. Być może będziecie zaskoczeni, ile miejsca nagle się zwolni. Nie tylko w szafie. Również w waszych głowach.

Pomysł młodej rodziny

Raz na trzy miesiące zorganizujcie sobie „Dzień nowego początku”. Nie chodzi tu o wielkie porządki. To dzień, w którym cała rodzina wspólnie zajmuje się jedną częścią domu, naprawia drobne rzeczy, wyciera półki, oddaje niepotrzebne przedmioty i tworzy przestrzeń dla tego, co naprawdę ważne. Dzieci zyskują przy tym poczucie, że dom to nie hotel, ale miejsce, o które wszyscy dbają.

Mądrość na zakończenie

Dom nie jest cenny ze względu na to, ile rzeczy w nim się znajduje. Jest cenny ze względu na to, ile spokoju w nim odnajdujemy. Każda rzecz, która ma swoje miejsce, oszczędza nam czas. A czas jest tym najcenniejszym, co możemy poświęcić sobie i naszym bliskim. Starsze pokolenie uczy nas prostoty i porządku. Młode rodziny pokazują, jak ułatwić sobie organizację dzięki nowoczesnym rozwiązaniom. Kiedy połączymy te dwa światy, powstaje dom, w którym panuje nie tylko porządek, ale także spokój.

Razem w kuchni, razem w życiu

Kiedy razem gotujemy i tworzymy,
uczymy się nie tylko przepisów,
ale także jeden od drugiego.

NASZ RODZINNY
ZBIÓR PRZEPISÓW

- kompot babci
- domowy chleb
- herbata ziołowa
- ogórki konserwowe
- dżem malinowy

KIEDY GOTUJE SIĘ Z SERCEM. POSILEK NASYCA CIAŁO, A WSPÓLNY STÓŁ NASYCA RODZINĘ.

*„Być może po latach nie będziemy już pamiętać samego posiłku.
Ale nigdy nie zapomnimy, z kim siedzieliśmy przy stole.”*

Zapach, którego nie da się zapomnieć

Mama Lucia wraz z córką Emą i synem Adamem weszła do domu swojej mamy, zanim jeszcze zadzwoniła do drzwi. Drzwi były lekko uchylone, a z kuchni roznosił się zapach świeżo upieczonego chleba. Na stole leżała już ściereczka w kratkę, miseczka z masłem i dzbanek domowej lemoniady z bazylii. „Babcia piecze?” – szepnęła najmłodsza Ema. „Tak” – uśmiechnęła się mama Lucia. Zdejmując buty, bez namysłu udali się do kuchni. Babcia Helena właśnie wyjmowała bochenek z piekarnika. Położyła go na drewnianej desce i przykryła czystą ściereczką. „Poczekamy jeszcze chwilę” – powiedziała. „Dlaczego?” – zapytał wnuk Adam. „Bo nawet chleb potrzebuje odpoczynku”. Dzieci spojrzały na siebie i roześmiały się. Kilka minut później wszyscy siedzieli przy stole. Nikt się nie spieszył. Nikt nie trzymał w ręku telefonu. Słysząc było tylko chrupanie skórki chleba. I rozmowy.

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy byłam dzieckiem, kuchnia była sercem domu. Nie była największym pomieszczeniem. Ale była najbardziej tętniącym życiem miejscem. Rano pachniała tam kawa. W porze obiadowej zupa. Wieczorem herbata. A w międzyczasie rozmawialiśmy. Mama nigdy nie gotowała tylko po to, żebyśmy nie byli głodni. Gotowała po to, żebyśmy byli razem. Pamiętam niedziele. Wszyscy siedzieliśmy przy jednym stole. Tata opowiadał, co przeżył w pracy. My, dzieci, rozmawialiśmy o szkole. Babcia dorzucała jakąś anegdotę ze swojej młodości. A mama się uśmiechała. Dzisiaj już nie pamiętam dokładnie, co było na talerzu. Ale bardzo dobrze pamiętam to uczucie. Uczucie, że należę do miejsca, gdzie na mnie czekają.

Kiedy jedzenie nie było czymś oczywistym

Być może dzisiejsze pokolenie z trudem wyobraża sobie, że niektóre produkty spożywcze były kiedyś rzadkością. Pomarańcze były świętem. Banany pojawiały się tylko od czasu do czasu. Czekolada była nagrodą. Kiedy piekło się ciasto, pachniało w całym domu. Właśnie dlatego nie marnowano jedzenia. Jeśli została zupa, była też następnego dnia. Z resztek mięsa powstawała pasta do smarowania. Ze starego chleba robiono zapiekanekę lub klopsiki. Nie dlatego, że ludziom brakowało wyobraźni. Ale dlatego, że cenili każdy kęs jedzenia.

Spojrzenie młodej rodziny

Mama Lucia przyznała, że kiedyś robiła zakupy zupełnie inaczej. Wchodziła do supermarketu bez listy. I zawsze wychodziła z pełnym koszykiem. Tylko że połowy produktów nie udało się zużyć. Coś się zepsuło. Coś zostało zapomniane z tyłu lodówki. A coś wylądowało w koszu. Pewnego razu jej córka zwróciła na to uwagę. „Mamo, dlaczego to wyrzucamy?” To pytanie ją poruszyło. Od tamtej pory ich gospodarstwo domowe się zmieniło. W każdą niedzielę siadają razem przy kuchennym stole. Otwierają lodówkę. Sprawdzają, co mają w domu. Planują posiłki na cały tydzień. Dzieci mogą wybrać jedno danie, które chcą ugotować razem z rodzicami. Nie zawsze wszystko idzie zgodnie z planem. Ale jedzenia wyrzuca się znacznie mniej. A czasu spędzanego przy stole jest więcej.

Rozmowa między babcią Heleną a wnuczką Emą

„Babciu, dlaczego piekłaś chleb w domu?” „Bo nie można było go kupić?” Helena uśmiecha się. „Też, dlatego. Ale przede wszystkim dlatego, że domowy chleb łączył rodzinę.” „Jak to?” „Każdy pomagał.” „Dziadek nosił drewno.” „Mama wyrabiała ciasto.” „My, dzieci, czekaliśmy, kiedy będzie można odciąć pierwszą kromkę.” Ema zamyśliła się.

„Wiesz, dzisiaj chleb kupuje się w kilka minut.” „To dobrze.” „Ale może po drodze straciliśmy ten wspólny czas.” Helena skinęła głową. „Nie ma znaczenia, czy upieczesz chleb, czy go kupisz.” „Ważne jest to, czy usiądziecie przy nim razem.”

Więcej niż tylko przepisy

Każda rodzina ma potrawy, które przygotowuje się tylko na wyjątkowe okazje. Kwaśnica na Boże Narodzenie. Makowe kluski. Bułeczki babci. Niedzielny rosół z kury. Są wyjątkowe nie tylko ze względu na swój smak. Są wyjątkowe, ponieważ wiążą się z nimi wspomnienia. Dzieci być może kiedyś nie będą pamiętać wszystkich prezentów. Ale zapach ciasta, które piekły z babcią, zapamiętają na całe życie.

Porady babci

- Nie chodź na zakupy, gdy jesteś głodny.
- Najpierw zużyj to, co już masz w domu.
- Jedzenie smakuje lepiej, gdy je się je razem. Naucz dzieci gotować od najmłodszych lat. Nie bój się bałaganu – to część nauki.

Porady młodej rodziny

- Raz w tygodniu zaplanujcie menu.
- Stwórzcie listę ulubionych rodzinnych przepisów.
- Zaangażujcie dzieci w przygotowywanie posiłków – nawet trzylatek potrafi umyć warzywa lub wymieszać ciasto.
- Przynajmniej raz dziennie odłóżcie telefony i jedzcie razem.

Czy wiedzieliście?

Eksperci są zgodni, że wspólne posiłki nie tylko sprzyjają zdrowym nawykom żywieniowym dzieci, ale także wzbogacają ich słownictwo, rozwijają umiejętność komunikacji i dają poczucie bezpieczeństwa. Rodziny, które regularnie znajdują czas na wspólne posiłki, często mówią o silniejszych więziach i większym wzajemnym zaufaniu.

Rodzinne wyzwanie

Przepis naszej rodziny

Wybierzcie jeden przepis, który w waszej rodzinie przygotowuje się od lat. Ugotujcie go lub upieczcie razem. Podczas gotowania rozmawiajcie ze sobą:

- Kto przekazał ten przepis naszej rodzinie?
- Z jakiej okazji go przygotowywano?
- Jakie wspomnienia się z nim wiążą?

Pod koniec zapiszcie ten przepis. Być może pewnego dnia stanie się on jedną z najcenniejszych pamiątek, jakie przekazecie swoim dzieciom.

Rozmowa przy stole

Spróbujcie podczas kolacji zadać sobie następujące pytania:

- Jakie potrawy kojarzą ci się z dzieciństwem?
- Kto w naszej rodzinie najlepiej gotuje?
- Czego chciałbyś się nauczyć przygotowywać?

Co moglibyśmy wspólnie ugotować w przyszły weekend? Być może zdziwicie się, ile miłych rozmów może zrodzić się przy zwykłej zupie.

Mądrość na zakończenie

Kuchnia to nie tylko miejsce, w którym przygotowujemy posiłki. To miejsce, gdzie uczymy się cierpliwości, współpracy i miłości. Dziadkowie przekazują nam przepisy, które przetrwały całe pokolenia. Młode rodziny wnoszą do nich nowe smaki, nowe pomysły i nowe okazje do bycia razem. Nie ma znaczenia, czy gotujemy tradycyjne haluszki, czy makaron według nowego przepisu. Ważne jest, aby przy stole pozostało miejsce na rozmowę, śmiech i czas, który poświęcamy sobie nawzajem. Bo właśnie te chwile sprawiają, że dom staje się prawdziwym domem.

Święty Józef
przypomina nam:

Nawet w zwykłe dni
można odnaleźć radość,
gdy jesteśmy razem.

Cieszymy się wspólnymi chwilami

Wspólne przeżycia to skarb,
który tworzymy każdego dnia.
Wspólne przebywanie to najpiękniejsze,
co możemy sobie ofiarować.

Pomysły na wspólne chwile:

- ♥ wspólne gotowanie
- ♥ spacer na łonie natury
- ♥ wieczorne rozmowy
- ♥ rodzinne gry
- ♥ wspólne czytanie
- ♥ modlitwa i dziękczynienie za miniony dzień

CZAS SPĘDZONY
RAZEM =
DAR DLA NAS

Radość z drobiazgów:

- ♥ filiżanka herbaty i rozmowa
- ♥ uścisk bez powodu
- ♥ uśmiech i miłe słowa
- ♥ wzajemna pomoc
- ♥ wdzięczność za to, co mamy

Małe rytuały,
które nas łączą:

- ♥ wspólne śniadania
- ♥ weekend bez pośpiechu
- ♥ wspólne plany
- ♥ wieczór wdzięczności

Najpiękniejsze
wspomnienia
powstają tam,
gdzie jest miłość.

Rada od św. Józefa:

Pracujmy z radością,
odpoczywajmy z wdzięcznością
i miejmy otwarte serca
dla tych, których kochamy
najbardziej.

Dom wypełniony miłością nie buduje się z cegieł,
ale z czasu, który sobie poświęcamy.

CZAS TO NAJWIĘKSZY DAR. TEGO, CO NAJCENNIEJSZE, NIE DA SIĘ KUPIĆ

*„Dzieci nie będą pamiętać, ile zabawek dostały. Będą pamiętać,
kto usiadł z nimi na podłodze i bawił się z nimi.”*

Niedziela bez zegarków

Kiedy mama Lucia otworzyła starą drewnianą skrzynkę na strychu, wśród zdjęć znalazła mały zeszyt. Był nieco wytarty, a na pierwszej stronie widniał napis wykonany starannym pismem: „**Rodzinne niedziele.**” Z ciekawości zaczęła go przeglądać. Na każdej stronie było tylko kilka zdań. „Po obiedzie poszliśmy nad potok. Janko złapał swoją pierwszą rybkę.” „Dzisiaj piekliśmy szarlotkę. Dzieci się śmiały, bo na stole było więcej mąki niż w misce.” „Wieczorem siedzieliśmy przed domem i liczyliśmy gwiazdy.” Nigdzie nie było napisane, ile kosztowały te wycieczki. Nigdzie nie było napisane, jakie prezenty dostały dzieci. Były tam tylko zwykłe chwile. A jednak po czterdziestu latach miały największą wartość.

Wspomnienia dziadka Józefa

Kiedy dziś mówi się o dzieciństwie, wielu wyobraża sobie rower, piłkę nożną lub stare zdjęcia.

Ja najbardziej pamiętam wieczory.

Po kolacji wszyscy siedzieliśmy przy stole.

Ojciec naprawiał narzędzia. Mama robiła na drutach. My, dzieci, odrabialiśmy zadania domowe albo rysowaliśmy. Nikt nas nie zabawiał. Nikt nie wymyślał programu.

A jednak byliśmy razem. Gdy się ściemniło, wychodziliśmy przed dom. Sąsiedzi siedzieli na ławkach. Dzieci goniły się nawzajem. Dorośli rozmawiali. Nikt się nie spieszył. Być może mieliśmy mniej możliwości. Ale mieliśmy siebie nawzajem.

Spojrzenie młodej rodziny

Lucia czasami wieczorem uświadamia sobie, że przez cały dzień gdzieś biegła. Rano szkoła. Praca. Zajęcia pozalekcyjne. Zakupy. Praca domowa. Kolacja. Pranie. A kiedy dzieci w końcu zasypiają, uświadamia sobie, że przez cały dzień nawet nie zapytała ich porządnie, jak im poszło. Pewnego wieczoru jej syn powiedział zdanie, które utkwilo jej w głowie. „Mamo, chodź do mnie tylko na pięć minut”. Nie na godzinę. Nie na cały wieczór. Tylko na pięć minut. Usiadła obok niego na łóżku.

Rozmawiali o szkole. Potem o dinozaurach. A na koniec o tym, jaki sen chciałby mieć. Kiedy wychodziła z pokoju, zdała sobie sprawę, że te pięć minut było być może najważniejszą częścią całego dnia.

Rozmowa między babcią Heleną a córką Lucią

„Babciu, miałaś dla nas więcej czasu” – powiedziała Lucia.

Helena uśmiechnęła się. – Naprawdę tak myślisz? – Przecież zawsze byłaś w domu. – Tak. Ale miałam ogród, zwierzęta, gotowanie, pranie, wekowanie, szycie. – Lucia zamyśliła się. – To dlaczego mam wrażenie, że spędzaliście ze sobą więcej czasu? – Helena nalała herbatę. – Bo robiliśmy wszystko razem. „Jak to rozumiesz?” „Kiedy gotowaliśmy, dzieci były w kuchni.” „Kiedy pracowaliśmy w ogrodzie, wszyscy tam byli.” „Kiedy obieraliśmy ziemniaki, rozmawialiśmy.” „Nie mieliśmy zbyt wiele wolnego czasu.” „Po prostu nie oddzielaliśmy go od życia.” Lucia długo milczała. Te słowa brzmiały jej w głowie jeszcze w drodze do domu.

Nie ilość. Obecność.

Dzieci nie potrzebują rodziców, którzy będą potrafili przygotować na każdy weekend wielki program. Potrzebują rodziców, którzy będą naprawdę obecni. Czasami wystarczy dziesięć minut. Ale bez telefonu. Bez patrzenia na zegarek.

Bez myślenia o pracy. Po prostu być razem. Seniorzy przypominają nam, że relacje buduje się w zwykłe dni. Młode rodziny pokazują, że nawet w dzisiejszym pędzącym świecie można świadomie stworzyć przestrzeń na wspólne chwile.

Porady babci

- Rozmawiajcie podczas kolacji. Telewizor może poczekać.
- Angażujcie dzieci w codzienne czynności. Najlepsze rozmowy rodzą się podczas wspólnej pracy.
- Nie czekajcie na weekend, żeby spędzić razem czas.
- Nawet krótki wspólny spacer może odmienić cały dzień.

Porady młodej rodziny

- Wprowadźcie **10 minut tylko dla siebie** – każdego dnia poświęćcie każdemu dziecku chwilę, w której będzie miało waszą pełną uwagę.
- Przynajmniej jeden wieczór w tygodniu odłóżcie telefony.
- Raz w miesiącu zorganizujcie sobie **dzień rodzinny bez planów**. Zostawcie miejsce na spontaniczność. Stwórzcie rodzinne tradycje – wspólne sobotnie śniadania, wieczorne czytanie lub niedzielny spacer.

Czy wiedzieliście?

Psychologowie twierdzą, że jakość wspólnie spędzonego czasu ma większy wpływ na relacje niż jego ilość. Dziecko zapamiętuje chwile, w których czuło się wysłuchane, akceptowane i ważne. Nawet krótkie codzienne rytuały mogą wzmocnić poczucie bezpieczeństwa i bliskości.

Rodzinne wyzwanie

Szklanka wspólnych chwil

Znajdźcie w domu większą szklaną szklankę. Obok niej połóżcie małe karteczki. Po każdej miłej wspólnej chwili – wycieczce, rozmowie, zabawie, wspólnym pieczeniu czy spacerze – napiszcie na karteczce jedno zdanie i wrzucie ją do szklanki. Pod koniec roku przeczytajcie je razem. Być może odkryjecie, że najpiękniejsze wspomnienia nie powstały podczas kosztownych wakacji, ale podczas zwykłych chwil spędzonych w domu.

Rozmowa przy stole

Spróbujcie zadawać sobie nawzajem pytania:

- Jakie wspólne wspomnienie z dzieciństwa lubisz najbardziej?
- Co robili twoi rodzice, gdy chcieli ci sprawić radość?
- Kiedy czujesz się w domu najszczęśliwszy? Jaką rodzinną tradycję chciałbyś zachować również dla swoich dzieci??

Z dzienniczka babci Heleny

„Kiedy dzieci były małe, często miałam wrażenie, że nie nadążam. Dzisiaj już nie pamiętam, czy codziennie było idealnie posprzątane. Pamiętam jednak, jak wieczorami siedzieliśmy na schodach przed domem, jedliśmy wiśnie i rozmawialiśmy. Czas sprawił, że te zwyczajne chwile stały się najcenniejszymi wspomnieniami. ”

Mądrość na zakończenie

Czas należy do wyjątkowych darów. Im bardziej staramy się go oszczędzać, tym szybciej nam ucieka. Ale kiedy poświęcamy go naszym bliskim, wydaje się, jakby na chwilę się zatrzymał. Dziadkowie uczą nas, że wspólne chwile rodzą się podczas codziennych czynności. Młode rodziny przypominają nam, że nawet w tym pędzącym świecie można znaleźć miejsce na rozmowę, uścisk czy wspólną zabawę. Dom nie tworzy bowiem liczba pokoi ani wielkość telewizora. Dom powstaje tam, gdzie ludzie obdarowują się tym, co najcenniejsze – swoim czasem.

Kiedy
połączymy
mądrość
starszych z
pomysłami
młodszych,
powstaje dom,
w którym żyje
się lepiej.

Razem tworzymy nasz dom, naszą przyszłość

Tradycje i doświadczenie stanowią naszą podstawę.
Pomysły i determinacja to nasza droga naprzód.

Nasze wspólne cele:

- oszczędzać zasoby
- być wdzięcznymi
- pomagać sobie nawzajem
- chronić naturę
- tworzyć wspomnienia

Pomysły dla naszego domu:

- tworzymy rzeczy, jakie potrzebujemy
- naprawiamy zamiast kupować nowe
- korzystamy z tego, co już mamy
- dzielimy się i pożyczamy sobie
- spędzamy czas na świeżym powietrzu
- cieszymy się małymi rzeczami

„Przyszłość naszego domu nie jest gdzieś daleko.

Tworzymy ją razem, każdego dnia, w małych rzeczach.”

DZIECI UCZĄ SIĘ POPRZECZ WIDZENIE. NAJWAŻNIEJSZE LEKCJE NIGDY NIE SĄ WYRAŻANE SŁOWAMI. SĄ PRZEŻYWANE.

„Dzieci nie słyszą tylko naszych słów.

Każdego dnia obserwują nasze czyny. “

Małe buciki przy drzwiach

Babcia Helena właśnie umyła podłogę. Odstawiła wiadro do schowka i usiadła na chwilę przy kuchennym stole. Zza okna dobiegł ją śmiech. Chwilę później drzwi się otworzyły z hukiem. Do środka wbiegła jej wnuczka Ema. Bez słowa zdjęła buty, starannie położyła je obok drzwi i pobiegła dalej do kuchni. Mama Lucia uśmiechnęła się. „Ema, kto nauczył cię zdejmować buty?” Dziewczynka zamyśliła się. „Nikt.” „Naprawdę?” „Przecież to ty tak robisz.” Babcia Helena uśmiechnęła się. Nie trzeba było niczego wyjaśniać. Ema uczyła się tego, co widziała na co dzień.

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy moje dzieci były małe, często miałam wrażenie, że ciągle coś powtarzam. „Przywitaj się.” „Podziękuj.” „Pomóż dziadkowi.” „Posprzątaj po sobie.” Pewnego dnia moja mama powiedziała mi zdanie, które zapadło mi w pamięć na całe życie. „Helena, mniej mów. Więcej pokazuj.” Na początku

tego nie rozumiałam. Potem zaczęłam zwracać uwagę na dzieci. Kiedy uśmiechałam się do sąsiadki, one też się uśmiechały. Kiedy pomogłam starszej pani nieść zakupy, tydzień później widziałam, jak mój syn pomaga koledze z klasy z torbą. Kiedy się złościłam i podnosiłam głos, po chwili dzieci też tak rozmawiały między sobą. Wtedy zrozumiałam, że największym podręcznikiem dla dziecka nie są książki. Są nim rodzice.

Spojrzenie młodej rodziny

Pewnego wieczoru tata Martin siedział przy stole i odpowiadał na służbowe e-maile. Córka przyszła z rysunkiem. „Tato, spójrz.” „Poczekaj chwilę.” Pięć minut później przyszła ponownie. „Jeszcze chwilę.” Kiedy w końcu zamknął laptopa, córka siedziała już na kanapie. Rysowała. Bez uśmiechu. Martin zdał sobie sprawę, że choć przez cały wieczór był w domu, to tak naprawdę nie był obecny. Następnego dnia wprowadził prostą zmianę. Kiedy wrócił z pracy, odłożył telefon do szuflady. Na godzinę. Nie na zawsze. Tylko na godzinę. Dzieci od razu to zauważyły. „Tato, dzisiaj nie idziesz do pracy?” „Teraz nie.” „Teraz jestem z wami.” Nie trzeba było wielkich gestów. Wystarczyła obecność.

Rozmowa między babcią Heleną a córką Lucią

„Mamo”, powiedziała Lucia, „dzisiaj dużo się mówi o wychowaniu opartym na szacunku”. Helena skinęła głową. „Nie znaleźliśmy tego słowa”. „A jak wy wychowywaliście dzieci?” „Staraliśmy się być uprzejmi”. „Nigdy nie krzyczeliście?” Helena się roześmiała. „Ależ oczywiście, że krzyczeliśmy”. Obie się roześmiały. „Więc na czym polega różnica?” Helena zamyśliła się. „Może dzisiaj więcej zastanawiacie się nad tym, co przeżywają dzieci”. „A wy?” „My bardziej zastanawialiśmy się nad tym, czego wszystkiego musimy je nauczyć”. Lucia skinęła głową. „Wiesz co? Myślę, że obie te rzeczy są ważne.” „Zarówno nauczanie.” „Jak i zrozumienie.” Helena uśmiechnęła się. „Dokładnie tak.”

Co dzieci naprawdę wynoszą z tych doświadczeń

**Dzieci być może nie zapamiętają wszystkich rad, które im damy.
Będą jednak pamiętać:**

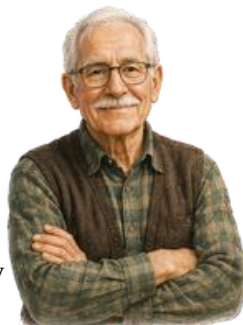
- czy przeprosiliśmy, gdy popełniliśmy błąd,
- czy przywitaliśmy się z sąsiadem,
- czy podziękowaliśmy sprzedawczyni,
- czy pomogliśmy osobie w potrzebie, czy odłożyliśmy telefon, gdy ktoś chciał z nami porozmawiać.

To wszystko staje się dla nich sposobem na życie. Nie dlatego, że ich tego nauczyliśmy. Ale dlatego, że to widzieli.

Mądrość obu pokoleń

Porady od dziadków

- Dziecko musi wiedzieć, gdzie są granice.
- Dobre maniery zaczynają się w domu.
- Pracowitości uczy się poprzez wykonywanie drobnych zadań. Podziękowania i przeprosiny nigdy nie wyjdą z mody.

Porady od młodych rodziców

- Ważne jest, aby wsłuchiwać się również w uczucia dzieci.
- Błąd to okazja do nauki, a nie powód do wstydu.
- Dziecko musi wiedzieć, że jest akceptowane nawet wtedy, gdy coś mu się nie uda. Rozmowa często rozwiązuje więcej problemów niż krzyk.

Czy wiedzieliście?

Dzieci uczą się poprzez obserwację już od pierwszych miesięcy życia. Psychologowie mówią o wzorowaniu zachowań – dziecko w naturalny sposób naśladuje osoby, z którymi ma bliską relację. Dlatego codzienne drobiazgi, takie jak pozdrowienie, podziękowanie, cierpliwość czy sposób rozwiązywania konfliktów, są dla ich rozwoju równie ważne jak słowa, które do nich kierujemy.

Rodzinne wyzwanie

Dzień dobrych przykładów

Wybierzcie jeden dzień. Nie zlecajcie nikomu żadnych zadań. Nie mówcie dzieciom: „Przywitaj się.” „Podziękuj.” „Pomóż.” Zamiast tego sami to róbcie. Pozdrówcie każdego, kogo spotkacie. Podziękujcie. Przytrzymajcie komuś drzwi. Pomóżcie sąsiadowi. Wieczorem zapytajcie dzieci: „Czy zauważyliście dzisiaj coś przyjemnego? “. Być może będziecie zaskoczeni tym, jak wiele rzeczy zauważyły.

Rozmowa przy kolacji

Spróbujcie odpowiedzieć sobie nawzajem:

- Czego nauczyłeś się od swoich rodziców, nawet jeśli ci tego nie wyjaśniali?
- Którą cechę podziwiasz u swojej mamy lub taty?
- Jaką jedną wartość chciałbyś przekazać swoim dzieciom? Kiedy ostatnio powiedziałeś „przepraszam” lub „dziękuję” “?”

Z dziennika dziadka Józefa

„Pewnego razu zabrałem wnuka do lasu. Przez całą drogę zbierałem kartki papieru, które ktoś wyrzucił. Nie powiedziałem mu ani słowa. Kiedy tydzień później wybraliśmy się tam ponownie, schylił się po pustą butelkę jeszcze przed mną. Wtedy zrozumiałem, że dzieci uczą się bardziej oczami niż uszami”.

Mądrość na zakończenie

Dzieci nie potrzebują idealnych rodziców ani dziadków. Potrzebują dorosłych, którzy nie boją się przyznać do błędu, potrafią przeprosić, podziękować i każdego dnia swoim życiem pokazują wartości, w które wierzą. Starsze pokolenie przekazuje nam szacunek, pracowitość i odpowiedzialność. Młode rodziny wnoszą więcej przestrzeni na rozmowę, zrozumienie i nazywanie emocji. Kiedy te dwa spojrzenia się łączą, dzieci otrzymają najlepszy prezent – przykład, według którego będą mogły kiedyś prowadzić własne życie.

Napraw, nie wyrzucaj

Najpierw napraw, zanim kupisz
coś nowego.

Dbanie o rzeczy uczy nas odpowiedzialności,
cierpliwości i szacunku dla pracy naszych rąk.

Najpierw
napraw,
zanim
kupisz
coś
nowego.
♡

RZECZY
mają wartość
tylko wtedy,
gdy o nie
dbamy.
♡

Plan na dziś:

- ♡ naprawić krzesło
- ♡ zaszyć kieszeń
- ♡ pomalować półkę
- ♡ przyszyć guzik

DZIADKOWIE I BABCIE NIE SĄ OPIEKUNAMI. SĄ SKARBNICĄ DOŚWIADCZEŃ

„Dzieci potrzebują skrzydeł, by móc latać. Potrzebują jednak również korzeni, by zawsze wiedzieć, dokąd mogą wrócić.“

Trzy pokolenia przy jednym stole

Był sobotni wieczór. Na podwórku dziadka Józefa powoli zbierała się cała rodzina. Ojciec Martin niósł drewno na ognisko. Mama Lucia przygotowywała warzywa. Dzieci biegały po ogrodzie i łapały motyle. Dziadek siedział na ławce i naprawiał stare drewniane grabie. Wnuk Adam zatrzymał się obok niego. „Dziadku, czemu nie kupisz nowych?” Dziadek Józef uśmiechnął się. „Wiesz, te grabie zrobił mój ojciec”. Adam przyglądał się im przez chwilę. „A kiedy je naprawisz, będą jeszcze dobre?” „Może nawet lepsze.” „Jak to?” „Bo będą miały kolejną historię.” Chłopiec usiadł obok dziadka. Bez telefonu. Bez tabletu. Po prostu obserwował jego ręce. Po chwili zapytał: „Pokażesz mi to?” Józef podał mu papier ścierny. „Chodź. Dzisiaj będziemy to robić razem.” Babcia Helena uśmiechnęła się z daleka. Wiedziała, że Adam nauczy się dzisiaj nie tylko naprawiać drewno. Nauczy się cierpliwości.

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy moje dzieci były małe, mieszkaliśmy z moimi rodzicami w jednym domu. Wtedy wydawało mi się to zupełnie naturalne. Moja mama nauczyła moją córkę przyszyć pierwszy guzik. Mój tata nauczył syna wbić pierwszy gwóźdź.

Nikt nie powiedział: „Teraz będziemy przekazywać tradycje”. Po prostu żyliśmy razem. Dzieci uczyły się przy okazji. Podczas gotowania. Podczas pracy. Podczas spaceru. Podczas zbierania jabłek. Dzisiaj zdaję sobie sprawę, że moi rodzice nie dali moim dzieciom pieniędzy ani drogich prezentów. Dali im wspomnienia. A te pozostały.

Spojrzenie młodej rodziny

Mama Lucia przyznaje, że kiedyś zupełnie inaczej postrzegała pomoc swoich rodziców. Kiedy urodziła się Ema, cieszyła się, że babcia zajmie się dzieckiem. Kiedy trzeba było iść do pracy, dziadek pomagał zawieźć dzieci. Aż pewnego razu zauważyła coś niezwykłego. Ema wróciła do domu i powiedziała: „Mamo, babcia nauczyła mnie przyszywać guzik”. Tydzień później: „Dziadek pokazał mi, jak sadzić fasolę”. Potem: „Wiesz, dlaczego kiedyś piekło się chleb w domu?”. Lucia zdała sobie sprawę, że jej rodzice nie tylko świadczą usługę. Przekazują dzieciom kawałek historii rodziny. Nie poprzez wykłady. Ale poprzez wspólnie spędzony czas.

Rozmowa między babcią Heleną a córką Lucią

„Mamo” – powiedziała Lucia, kiedy razem zmywały naczynia. „Wiesz, czasami mam wyrzuty sumienia, że prosimy was o pomoc”. Helena uśmiechnęła się. „Pomoc to jedno”. „A drugie?”

„To, że możemy być częścią życia naszych wnuków”. Lucia na chwilę się zatrzymała. „Nie masz wrażenia, że wymagamy od was zbyt wiele?” Helena pokręciła głową. „Wiesz, co jest najpiękniejsze?” „Co?” „Kiedy Ema sama podchodzi, chwytając mnie za rękę i mówi: Babciu, chodź mi pokazać, jak się piecze ciastka.”

„Nie dlatego, że musi.” „Ale dlatego, że chce.”

Kiedy opowiadają dziadkowie

Każda rodzina ma swoje historie. O tym, jak dziadek chodził pieszo do szkoły. Jak babcia szyła pierwsze sukienki. Jak budowano domy.

Jak świętowano Boże Narodzenie. Jak poznali się rodzice. Tych opowieści nie znajdziemy w internecie. Nie znajdziemy ich też w podręcznikach. Żyją tylko tak długo, jak długo ktoś je opowiada. A kiedy przestaniemy je opowiadać, znikną. Dlatego rozmowy międzypokoleniowe są tak cenne.

Co możemy sobie nawzajem przekazać

Dziadkowie przekazują

- doświadczenia życiowe,
- cierpliwość,
- rodzinne opowieści,
- umiejętności rzemieślnicze,
- tradycje, wolniejsze tempo życia.

Młode rodziny prinášają

- nowe technologie,
- nowe podejście do wychowania,
- bardziej otwartą komunikację,
- nowe możliwości podróżowania i kształcenia,
- odwagę do próbowania nowych rzeczy.

Kiedy te światy się spotykają, żadna z generacji nie wygrywa. Wygrywa cała rodzina.

Czy wiedzieliście?

Eksperti twierdzą, że regularny kontakt dzieci z dziadkami wzmacnia ich poczucie tożsamości i bezpieczeństwa. Dzieci lepiej rozumieją, skąd pochodzą, nabierają szacunku dla osób starszych i uczą się postrzegać życie z różnych perspektyw. Dla seniorów ta relacja jest jednocześnie źródłem radości, aktywności i poczucia, że ich doświadczenie wciąż ma wartość.

Wyzwanie rodzinne

Rozmowa rodzinna

Odwiedźcie dziadków lub zaproście ich do siebie. Przygotujcie telefon komórkowy lub dyktafon. Zapytajcie ich:

- Jakie jest Wasze najpiękniejsze wspomnienie z dzieciństwa?
- Jaką pracę wykonywaliście najchętniej?
- Czego nauczyli Was rodzice?
- Z czego jesteście najbardziej dumni w swoim życiu?
- Co chcielibyście przekazać swoim wnukom?

Nagracie ich odpowiedzi. Być może pewnego dnia staną się one najcenniejszym dziedzictwem rodzinnym.

Z dziennika dziadka Józefa

„Pewnego razu mój wnuk uczył mnie, jak wysyłać zdjęcia przez telefon. Zajęło nam to prawie godzinę. Potem ja uczyłem go, jak zasadzić drzewo. To również zajęło nam godzinę. Oboje wracaliśmy do domu z poczuciem, że nauczyliśmy się czegoś ważnego. Nie tylko o technologii czy drzewach. Ale także o sobie nawzajem”.

Mądrość na zakończenie

Dziadkowie nie są pomostem do przeszłości. Są pomostem między przeszłością a przyszłością. W ich opowieściach kryje się historia rodziny, doświadczenia, których nie da się wyczytać z książek, oraz spokój, którego często brakuje dzisiejszemu światu. Młode rodziny w zamian dostarczają im nowych inspiracji, energii i spojrzenia na świat, który nieustannie się zmienia. Kiedy znajdziemy czas, by się wzajemnie wysłuchać, powstaje nie tylko piękna więź między dziadkami a wnukami. Powstaje rodzinne dziedzictwo, które jest przekazywane z pokolenia na pokolenie. I właśnie to jest jednym z największych darów, jakie możemy pozostawić naszym dzieciom.

Razem robimy dobre rzeczy

Święty Józef
nauczył nas pracować
uczciwie, kochać ciszę
i chronić tych,
których kochamy.

Małe gesty miłości i szacunku
zmieniają nasz dom i otaczający nas świat.

Razem możemy
osiągnąć więcej:

- ♥ słuchamy się nawzajem
- ♥ szanujemy się
- ♥ dzielimy się zadaniami
- ♥ pomagamy sobie
- ♥ wspólnie świętujemy sukcesy

♥ NASZ WSPÓLNY PLAN ♥

posprzątamy
chodnik

POMAGAMY W OKOLICY

- posprzątamy park
- posadzimy kwiaty
- pomożemy osobom starszym

posprzątamy
park

TWORZYMY I DZIELIMY SIĘ

- wykonamy prezenty
- upieczemy ciasto
- zorganizujemy giełdę książek i zabawek

CHRONIMY PRZYRODĘ

- oszczędzamy wodę
- segregujemy odpady
- dbamy o zwierzęta

zrobimy
budki dla
ptaków

nie zapominajmy:
Nawet mała pomoc
to wielka sprawa.

Każdego dnia
mamy szansę
zrobić coś,
co ma sens.

DZIĘKUJĘ ZA

Pytania do rozmowy:

- ♥ - Co chcielibyśmy zmienić w naszym otoczeniu?
- ♥ - Komu możemy pomóc?
- ♥ - Jakie mamy talenty, które mogą sprawić radość innym?
- ♥ - Jak możemy się wspólnie zaangażować?

Wskazówki od św. Józefa:

- ♥ pracujmy z radością
- ♥ bądźmy cierpliwi
- ♥ bądźmy niezawodni
- ♥ chrońmy przyrodę
- ♥ miejmy otwarte serca

Razem tworzymy
miejsce, w którym
dobrze się żyje
i gdzie każdy
ma swoje miejsce.

„Miłość, która przejawia się w czynach,
jest najpiękniejszą modlitwą”.

RYTUAŁY RODZINNE. MAŁE TRADYCJE, KTÓRE POZOSTAJĄ W SERCU

„To nie wielkie wydarzenia tworzą dom.

To drobne rzeczy, które robimy razem znowu i znowu. “

W każdą sobotę pachniało tak samo

Nie było jeszcze nawet ósmej rano, a z kuchni unosił się zapach wanilii. Mama Lucia uśmiechnęła się. Wiedziała, co to oznacza. Sobota. Jako dziecko czekała na te poranki przez cały tydzień. Babcia Helena miała swój mały zwyczaj.

W każdą sobotę piekła coś słodkiego. Raz bułeczki drożdżowe. Innym razem szarlotkę. Czasami makowiec. Nikt jej tego nie kazał. Nikt tego od niej nie oczekiwał. To był jej sposób na powiedzenie: „Cieszę się, że jesteście w domu.” Dzisiaj przy blacie kuchennym stała Lucia. Obok niej jej córka Ema mieszała ciasto. „Mamo, czy babcia też tak piekła?”

Lucia uśmiechnęła się. „Tak.” „A jej babcia też?” „Może tak.” Ema zamyśliła się. „W takim razie ja też będę piec.” Babcia Helena, która siedziała przy stole, po cichu otarła łzę. W tej chwili zrozumiała, że tradycje nigdy się nie kończą. Po prostu są przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy moje dzieci były małe, nie mieliśmy zbyt wiele pieniędzy. Nie mogliśmy co weekend wyjeżdżać. Ani kupować nowych zabawek. Ale mieliśmy swoje małe zwyczaje. W każdą niedzielę jedliśmy razem obiad. W Wigilię nakrywaliśmy do stołu o jeden talerz więcej – dla przypadkowego gościa. W Wielkanoc wspólnie piekliśmy ciasta. Latem chodziliśmy zbierać borówki. Jesienią robiliśmy przetwory. Kiedy spadł pierwszy śnieg, gotowaliśmy gorącą herbatę i szliśmy na spacer. Nigdy nie przyszło mi do głowy, że pewnego dnia moje dzieci będą właśnie o tych chwilach opowiadać. Myślałam, że będą pamiętać prezenty. Nie pamiętają. Pamiętają wspólne chwile.

Spojrzenie młodej rodziny

Mama Lucia długo myślała, że tradycje to coś wielkiego. Boże Narodzenie. Wielkanoc. Urodziny. Potem zauważyła, że jej dzieci opowiadają o zupełnie innych rzeczach. „Pamiętasz, jak w każdy piątek wieczorem urządzaliśmy sobie kino domowe?” „Pamiętasz, jak skakaliśmy po kałużach w deszczu?” „Pamiętasz, jak latem urządzaliśmy piknik na kocu przed domem?” Zdała sobie sprawę, że tradycja nie musi mieć stu lat. Może powstać dzisiaj.

Wystarczy ją powtarzać z miłością. Od tamtej pory mają w domu kilka małych rodzinnych rytuałów. W środę wspólnie gotują kolację. W piątek wieczorem grają w gry towarzyskie. W każdą pierwszą sobotę miesiąca wybierają się na wycieczkę. Przed snem każdy mówi o jednej rzeczy, za którą jest wdzięczny tego dnia. Nie są to wielkie wydarzenia. Ale tworzą poczucie, że rodzina należy do siebie.

Rozmowa między babcią Heleną a córką Lucią

„Mamo,” zapytała Lucia, „dlaczego zawsze w niedzielę nakrywałaś do stołu ładnym obrusem?” Helena uśmiechnęła się. „Bo niedziela była świętem”. „Nawet jeśli nikt nie przyszedł?” „Właśnie dlatego”. „A dzisiaj?” „Dzisiaj świętem może być nawet zwykły wtorek”. Lucia spojrzała z zaskoczeniem. „Jak to?” „Kiedy siadacie razem do kolacji”. „Kiedy razem się śmiejecie”. „Kiedy słuchacie się nawzajem.” „To też są świąteczne chwile.”

Tradycje się zmieniają. Ich sens pozostaje.

Niektóre rodzinne zwyczaje przekazywane są z pokolenia na pokolenie. Inne powstają zupełnie od nowa. Nie ma znaczenia, czy pieczenie według przepisu babci, czy przygotowanie sushi. Nie ma znaczenia, czy zbieranie grzyby, czy jeżdżenie na rowerze. Ważne jest to, że robicie coś razem. Regularnie. Z radością. Dzieci nie potrzebują bowiem idealnych uroczystości. Potrzebują pewności, że niektóre chwile będą się powtarzać. Że będą miały co wspominać.

Małe tradycje od babci

- W niedzielę usiądźcie razem do wspólnego obiadu.
- Świątujcie razem imieniny i urodziny, nawet jeśli tylko przy ciastku.
- Nauczcie dzieci rodzinnych przepisów. Opowiadajcie sobie historie o swoich przodkach.

Nowe tradycje młodej rodziny

Raz w miesiącu kolacja przy świecach bez telewizora. Rodzinny piknik w parku. Wieczór gier towarzyskich.

Świąteczne dekorowanie choinki przy dźwiękach ulubionych piosenek. Coroczne zdjęcie całej rodziny w tym samym miejscu.

Czy wiedzieliście?

Rodzinne rytuały pomagają dzieciom budować poczucie bezpieczeństwa i stabilności. Nie muszą być spektakularne ani kosztowne. Ważne jest, aby były regularne i zbliżały do siebie członków rodziny. Psychologowie zwracają uwagę, że to właśnie powtarzające się wspólne chwile wzmacniają zaufanie, spójność i tworzą wspomnienia, do których dzieci wracają nawet w dorosłym życiu.

Rozmowa przy stole

Spróbujcie zadać sobie nawzajem pytania:

- Którą rodzinną tradycję najchętniej wspominasz?
- Które święto lubiłeś najbardziej jako dziecko?
- Który zwyczaj chcielibyśmy zachować dla naszych dzieci?
- Jaką nową tradycję moglibyśmy zapoczątkować już w tym roku?

Rodzinne wyzwanie

Stwórzmy nową tradycję

Usiądźcie razem jako rodzina. Niech każdy zaproponuje jedną aktywność, którą chcielibyście wykonywać regularnie. Nie musi to być nic wielkiego.

Może to być:

- niedzielne śniadanie,
- wieczorny spacer,
- wspólne pieczenie,
- czytanie bajek,
- comiesięczna wycieczka, dzień bez telefonów komórkowych.

Wybierzcie jedną z tych opcji. Przestrzegajcie jej przez cały miesiąc. Pod koniec miesiąca porozmawiajcie o tym, jak się przy tym czuliście.

Być może właśnie narodziła się tradycja, o której wasze dzieci będą kiedyś wspominać.

Z dzienniczka babci Heleny

„Kiedy dzieci były małe, co roku na Boże Narodzenie piekliśmy pierniki. Myślałam, że zapamiętają ich smak. Dzisiaj mówią mi coś innego. Pamiętają, jak się śmialiśmy, kiedy wszyscy byliśmy pokryci mąką. Wtedy zrozumiałam, że przepis nie jest najważniejszy. Najważniejsze było to, że byliśmy razem.”

Mądrość na zakończenie

Tradycje rodzinne nie polegają na doskonałości ani na wielkich przygotowaniach. Chodzi w nich o powtarzające się chwile, które nadają życiu rytm, a dzieciom poczucie bezpieczeństwa. Starsi przekazują nam zwyczaje, które łączyły rodziny przez całe dziesięciolecia. Młode rodziny wnoszą nowe pomysły, jak być razem nawet w dzisiejszym pędzącym świecie. Każde pokolenie może tworzyć tradycje. Nie po to, by były takie same jak kiedyś, ale po to, by pewnego dnia ktoś mógł powiedzieć: „My też tak robiliśmy w domu”. I właśnie wtedy zwykła chwila staje się rodzinnym dziedzictwem.

Św. Józef przypomina nam:
Wdzięczne serce
przyciąga błogosławieństwo
i wnosi spokój
do naszych domów.

Wdzięczność łączy serca

Kiedy cenimy to, co mamy,
dostrzegamy piękno w drobnych rzeczach,
a nasze relacje się umacniają.

Bądźmy wdzięczni za:

- ♥ naszą rodzinę
- ♥ zdrowie i siłę
- ♥ dom i przyjaciół
- ♥ przyrodę i jej dary
- ♥ nowe początki
- ♥ każdy dzień

Spróbujmy dzisiaj:
zapisać 3 rzeczy,
za które jesteśmy
naprawdę
wdzięczni.

Nasze rodzinne tradycje wdzięczności:

- ♥ wieczorne podziękowanie za dzień
- ♥ wspólna modlitwa
- ♥ pudełko wdzięczności
- ♥ pomoc innym
- ♥ celebrowanie małych radości

Pytania do nas:

- ♥ Za co jestem dziś wdzięczny?
- ♥ Komu sprawilem dziś radość?
- ♥ Jak mogę jutro podziękować?

Wdzięczność
zmienia to,
czego mamy
pod dostatkiem.

Rada od św. Józefa:

Zwracamy uwagę na dobro
wokół nas i nie zapominamy
o tym, by je docenić.
Dobre słowo i wdzięczne serce
to dar, który nic nie kosztuje,
a wiele daje.

Wdzięczność jest mostem łączącym nasze serca.
Bądźmy wdzięczni dzisiaj, jutro i zawsze.

KUCHENNE TEJEMNICE BABCI. MAŁE SZTUCZKI, KTÓRE OSZCZĘDZAJĄ CZAS, PIENIĄDZE I PRZYRODĘ

*„W dobrej kuchni nic się nie zmarnuje, a każda
przyprawa ma swoje miejsce. “*

Kuchnia, w której uczono życia

Kiedy Mama Lucia otworzyła starą drewnianą szafkę w kuchni swojej mamy, otoczyła ją znajoma woń. Nie był to zapach żadnego konkretnego dania. Pachniało suszonym rumiankiem, miętą, lawendą i kwiatami lipy. Na półce stały szklane słoiki. Każdy miał ręcznie napisaną etykietę. Kminek. Majeranek. Suszone jabłka. Tymianek. Lucia otworzyła jeden słoik. „Mamo, dlaczego sama suszysz to wszystko? Przecież dzisiaj wszystko można kupić”. Babcia Helena uśmiechnęła się. „Tak. „.Więc dlaczego? „„Bo kiedy coś przygotujesz własnymi rękami, bardziej to doceniasz. “Lucia powąchała miętę. Pachniała dokładnie tak, jak jej dzieciństwo.

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy byłam małą, kuchnia była jak mały warsztat. Gotowano. Suszono. Wekowano. Marynowało się. Mama dokładnie wiedziała, kiedy zbierać kwiaty lipy, żeby miały najsilniejszy zapach. Wiedziała, kiedy trzeba wykopać chrzan. Wiedziała też, że jabłka przechowywane obok ziemniaków szybciej się psują. Nie było tego w książkach. Nauczyła się tego od swojej mamy. A ona od swojej. Dzisiaj nazywa się to doświadczeniem. My nazywaliśmy to zwykłym życiem.

Spojrzenie młodej rodziny

Mama Lucia śmieje się, że połowę przepisów znajduje dziś w internecie. Kiedy chce upiec ciasto, otwiera telefon. Kiedy nie wie, jak przygotować nowe warzywo, ogląda filmik. Technologie są niesamowite. Ale nie wszystko da się w nich znaleźć. Kiedy zepsuła jej się domowa lemoniada z bazylii, zadzwoniła do mamy. Kiedy chciała wiedzieć, jak przechowywać czosnek, zapytała dziadka. Kiedy musiała uratować przesoloną zupę, znowu zadzwoniła do mamy. Niektóre rady po prostu są przekazywane tylko w rodzinach.

Rozmowa przy herbacie

„Mamo, dlaczego zawsze dodawałaś liść laurowy do ryżu?” Babcia Helena uśmiechnęła się. „Nie ze względu na smak. „Więc dlaczego?” „Bo odstrasza mole spożywcze.” Lucia uniosła brwi ze zdziwieniem. „W ogóle o tym nie wiedziałam.” „Wiesz, wielu rzeczy nauczyliśmy się przez obserwację.” „A gdzie o tym przeczytałaś?” „Nigdzie.” „Więc skąd to wiesz?” „Od twojej babci.” Lucia uśmiechnęła się. „W takim razie dzisiaj nauczysz tego też Emę.”

Mądrość ukryta w zwykłych rzeczach.

Nie wszystkie rady naszych babć są naukowo potwierdzone. Niektóre z nich powstały na podstawie doświadczeń. Inne były przekazywane z pokolenia na pokolenie. Wiele z nich jednak sprawdza się do dziś. Nie dlatego, że są cudowne. Ale dlatego, że wynikają z uważnej obserwacji natury i codziennego życia.

Z kuchni babci

Jak zachować świeżość ziół Babcia Helena nigdy nie pozwalała, by resztki natki pietruszki zwiędły. Delikatnie je siekała, wkładała do małego pojemnika i zamrażała. „Kiedy nadejdzie zima” – mówi – „wystarczy wziąć łyżeczkę, a zupa pachnie jak latem”.

Dzisiaj: Młode rodziny często używają silikonowych foremek do lodu. Posiekane zioła zalewają odrobiną wody lub oliwy z oliwek i zamrażają w małych kostkach. Jest to praktyczne i oszczędza czas.

Suchy chleb nie musi trafić do kosza „U nas chleb nigdy się nie wyrzucał” – wspomina babcia Helena. Ze starego chleba przygotowywali domową bułkę tartą, grzanki do zupy lub zapiekankę z bułek. Dzisiaj: Lucia chętnie przygotowuje domowe chipsy ziołowe z chleba – skrapia je oliwą z oliwek, dodaje czosnek, zioła i krótko je piecze. Dzieci je uwielbiają.

Cytryna służy nie tylko do herbaty

Kiedy na drewnianej desce pojawiały się plamy z buraków lub marchwi, Helena przecierała je cytryną. „Natura często radzi sobie lepiej niż silne środki chemiczne.”

Dzisiaj: Młode rodziny używają cytryny wraz z sodą oczyszczoną do czyszczenia drewnianych desek, zlewozmywaków czy czajników elektrycznych.

Sól jako pomocnik

Helena zawsze posypywała odrobiną soli świeżo rozlaną kawę lub wino na obrusie. „Sól wchłonie płyn, zanim ten wsiąknie”.

Dzisiaj: Lucia najpierw delikatnie osusza płamę papierową serwetką, a dopiero potem używa soli. Zauważyła, że w ten sposób osiąga jeszcze lepszy efekt.

Zapach domu

Gdy zbliżały się święta, Helena nigdy nie kupowała odświeżaczy powietrza. Do małego garnuszka wrzucała cynamon, goździki, skórkę

pomarańczową i pozwalala im powoli się gotować. Cały dom pachniał Bożym Narodzeniem.

Dzisiaj: Lucia robi to samo. Dodaje tylko gałązkę rozmarynu lub cytrynę.

Kiedy doświadczenie łączy się z nauką

Mama Lucia pokazała kiedyś mamie aplikację, która pomaga planować posiłki na podstawie tego, co pozostało w lodówce. Babcia Helena uśmiechnęła się. „Wiesz, my też mieliśmy taką aplikację”. „Naprawdę?” „Nazywała się spiżarnia”. Obie się roześmiały. „Ale muszę przyznać” – dodała Helena – „że ta twoja mieści się w kieszeni”.

Czy wiedzieliście?

Wiele tradycyjnych metod stosowanych przez nasze babcie – suszenie ziół, fermentowanie warzyw, wekowanie czy planowanie zużycia żywności – eksperci zalecają dziś jako element zrównoważonego stylu życia. Nowoczesne technologie mogą nam to ułatwić, ale ich istota pozostaje ta sama: nie marnować, korzystać z sezonowych składników i doceniać to, co mamy.

Rodzinne wyzwanie

Skarb z kuchni babci

Odwiedź babcię, dziadka lub starszą sąsiadkę. Poproś ich, aby pokazali ci jedną kuchenną sztuczkę, której używają od zawsze. Zapisz ją. Zrób zdjęcie. Albo nagraj krótki filmik. Następnie spróbuj zastosować tę samą sztuczkę w domu. Pod koniec tygodnia porozmawiajcie o tym:

- Co się sprawdziło?
- Co was zaskoczyło?
- Co chcielibyście przekazać swoim dzieciom?

- **Rozmowa przy stole**
- Jakiej sztuczki kuchennej nauczyłeś się od swojej mamy lub babci?
- Jaki zapach kojarzy ci się z dzieciństwem?
- Co twoim zdaniem nie powinno nigdy zniknąć z rodzinnych przepisów?
- Jakie nowe przepisy wniosła do naszej rodziny dzisiejsza generacja?

Z dzienniczka babci Heleny

„Moja mama powiedziała mi kiedyś, że dobrej gospodyni nie poznaje się po tym, ile ma garnków. Poznaje się ją po tym, że z zwykłych składników potrafi przygotować posiłek, przy którym rodzina chętnie się spotyka. Dzisiaj wiem, że nie miała na myśli tylko gotowania. Myślała o miłości, którą wkładamy w ten posiłek”

Mądrość na zakończenie

Kuchnia to miejsce, gdzie zapachy przeszłości spotykają się z pomysłami teraźniejszości. Babcie uczą nas cierpliwości, szacunku dla jedzenia i mądrości, która powstała dzięki wieloletniemu doświadczeniu. Młode rodziny wnoszą nowe przepisy, technologie i prostsze sposoby organizacji. Żadne z tych podejść nie jest lepsze. Gdy je połączymy, otrzymamy kuchnię, która nie jest tylko miejscem przygotowywania posiłków, ale przestrzenią, w której historie, tradycje i miłość przekazywane są z pokolenia na pokolenie.

Wykorzystujemy to, co już mamy

— ♡ —
Kreatywność, współdzielenie
i recykling w życiu codziennym.

Nie wyrzucamy niczego, co może jeszcze się przydać.

Dobre pomysły z naszego domu:

- resztki zamieniają się w nowe danie
- stare rzeczy zyskują nowe życie
- współdzielimy, wymieniamy się, pomagamy sobie nawzajem

Rzeczy z historią dostają nową szansę.

Rodzinne wyzwanie:
Codziennie wymyślamy przynajmniej jeden sposób, jak nie powodować marnotrawstwa.

W kuchni

- resztki na zupę, placki lub pastę do smarowania
- łodygi ziół do bulionu
- skórki do bulionu warzywnego

W domu

- stare słoiki jako pojemniki
- szmatki zamiast papierowych ręczników
- naprawa zamiast zakupu

Dla radości

- tworzymy z materiałów, które nam pozostały
- świętujemy małe sukcesy
- cieszymy się z rzeczy, których nie wyrzucamy

„Prawdziwe bogactwo nie polega na tym, co mamy, ale na tym, jak mądrze z tego korzystamy”.

KIEDY COŚ SIĘ PSUJE, NIE TRZEBA WSZYSTKIEGO WYRZUCAĆ. NIEKTÓRE RZECZY WYSTARCZY NAPRAWIĆ.

„Nie ma nic złego w tym, że coś zostało naprawione. Wstydem jest zrezygnować z tego, nie dając temu drugiej szansy. “

Stare drewniane krzesło

Na strychu stało stare krzesło kuchenne. Farba na nim była miejscami starta, a jedna noga lekko się chwiała. Mama Lucia spojrzała na nie i powiedziała: „Mamo, to chyba już wyrzucimy”. Dziadek Józef podniósł głowę znad stołu roboczego. „Naprawdę?” „Przecież jest stare”. Dziadek przesunął dłoń po oparciu. „Wiesz, kto na nim siedział?” Lucia pokręciła głową. „Twoja prababcia”. Na chwilę zapadła cisza. „A kiedy twoja mama nauczyła się na nim siedzieć, musiałem go po raz pierwszy naprawić”. Adam spojrział na krzesło innymi oczami. „Dziadku, możemy je naprawić razem?” Józef uśmiechnął się. „Miałem nadzieję, że to powiesz.”

Wspomnienia dziadka Józefa

Kiedy byłem młody, nie było w zwyczaju kupować nowych rzeczy. Gdy zepsuł się zegar, szło się do zegarmistrza. Gdy rozdarła się kurtka, zszywano ją. Kiedy zepsuł się rower, naprawiano go. A kiedy złamało się krzesło, nikt nie zastanawiał się, gdzie kupić nowe. Zastanawialiśmy się, jak je uratować. Pamiętam, jak po raz pierwszy naprawiałem radio. Miałem wtedy chyba szesnaście lat. Nie wiedziałem, co robię. Ojciec tylko się uśmiechał. „Spróbuj. ” A co, jeśli zepsuję go jeszcze bardziej?” „Wtedy się nauczysz.” Taka była jego szkoła. Nie bał się, że popełnię błąd. Bał się tylko tego, że nawet nie spróbuję. Dzisiaj zdaję sobie sprawę, że nie uczył mnie naprawiać radia. Uczył mnie, bym się nie poddawał.

Spojrzenie młodej rodziny

Ojciec Martin przyznaje, że przez długi czas należał do ludzi, którzy wszystko rozwiązywali w prosty sposób. Zepsuło się? Kupimy nowe. Pewnego dnia jednak jego córce odpadł guzik z ulubionej kurtki. „Szkoda” – powiedziała. „Chyba już jej nie będę nosić”. Martin sięgnął po telefon. Chciał zamówić nową. Wtedy przypomniał sobie o babci Helenie. Zadzwoił do niej. Pół godziny później siedzieli razem przy stole. Helena pokazywała Emie, jak nawlec nić w igłę. Dziewczynka skupiła się. Pierwszy ścieg był krzywy. Drugi też. Trzeci wyglądał już lepiej. Kiedy zszyła ostatni ścieg, uśmiechnęła się. „Mamo, udało mi się!” Lucia zdała sobie sprawę, że gdyby kupili nową kurtkę, straciliby tę chwilę.

Rozmowa między dziadkiem Józefem a ojcem Martinem

„Dziadku, myślisz, że dzisiaj jeszcze opłaca się coś naprawiać?” – zapytał ojciec Martin. Józef przez chwilę milczał. „Nie zawsze.” „Jak to?” „Nie wszystko da się naprawić.” „Ale wiele rzeczy da się uratować.” „A co, jeśli nie umiem?” Dziadek uśmiechnął się. „W takim razie się tego nauczysz.” Martin roześmiał się. „A jeśli coś zepsuję?” „W takim razie nauczysz się jeszcze więcej.”

Naprawić rzecz. Ale także relację.

Babcia Helena powiedziała kiedyś zdanie, które Lucia zapisała w swoim notatniku. „Wiesz, co jest najpiękniejsze w naprawianiu? To, że uczy nas, iż nie wszystko, co się zepsuje, trzeba wyrzucić.” Mama Lucia długo się nad tym zastanawiała. Dotyczyło to nie tylko krzesła. Ale także ludzi. Przyjaźni. Małżeństwa. Relacji rodzinnych. Być może właśnie dlatego nasi dziadkowie byli tacy cierpliwi. Wiedzieli, że naprawa wymaga czasu.

Kiedy rzemiosło spotyka się z technologią

Dziadek Józef naprawiał starą lampę. Wnuk Adam siedział obok niego. „Dziadku, nie wiesz, jak to podłączyć?” „Nie do końca.” Adam otworzył tablet. Znalazł filmik. Razem śledzili instrukcję. Godzinę później lampa świeciła. Józef uśmiechnął się. „Widzisz?” „Ja wiedziałem, jak to rozgryźć.” „A ty wiedziałeś, gdzie szukać.” Obaj byli zadowoleni. Tak wygląda współpraca międzypokoleniowa.

Mądrość obu pokoleń

Dziadkowie nas uczą

- naprawiać zamiast wyrzucać,
- nie bać się próbować,
- doceniać ręczną pracę,
- być cierpliwym.

Młode rodziny wnoszą

- dostęp do instrukcji i filmów,
- nowe materiały i narzędzia,
- kreatywne pomysły na odnawianie starych rzeczy,
- chęć nadania starym przedmiotom nowego życia.

Czy wiedzieliście?

Naprawa przedmiotów to nie tylko sposób na oszczędzanie pieniędzy. Rozwijają kreatywność, cierpliwość i umiejętność rozwiązywania problemów. Kiedy dzieci widzą, że dorośli próbują naprawić przedmiot, zanim go wyrzucą, uczą się, że wartość rzeczy nie polega tylko na ich nowości, ale także na trosce, jaką im poświęcamy.

Rodzinne wyzwanie

Dajmy przedmiotom drugą szansę

Wybierzcie w domu jedną zepsutą lub zużytą rzecz. Może to być: krzesło, doniczka, stara rama do obrazu, koszulka, zabawka, rower. Spróbujcie wspólnie ją naprawić lub odnowić. Nie chodzi o doskonały efekt. Chodzi o czas, który spędzicie razem. Na koniec **zróbcie zdjęcie przedmiotu przed naprawą i po niej**. Być może będziecie zaskoczeni, jak wiele rzeczy wciąż może się przydać.

Rozmowa przy stole

Co ostatnio naprawiłeś własnymi rękami? Kto cię tego nauczył? Jakiej umiejętności chciałbyś się jeszcze nauczyć?

Czy masz w domu przedmiot, który ma dla ciebie wartość również dlatego, że ktoś go naprawił? Co Twoim zdaniem wymaga w życiu częstszego naprawiania – przedmioty czy relacje?

Z dzienniczka dziadka Józefa

„Pewnego razu mój wnuk powiedział mi, że moje narzędzia są stare. Miał rację. Są stare. Ale kiedy biorę do ręki młotek po moim ojcu, nie czuję tylko drewna i żelaza. Czuję wszystko, czego mnie nauczył. A tego nie da się kupić.”

Mądrość na zakończenie

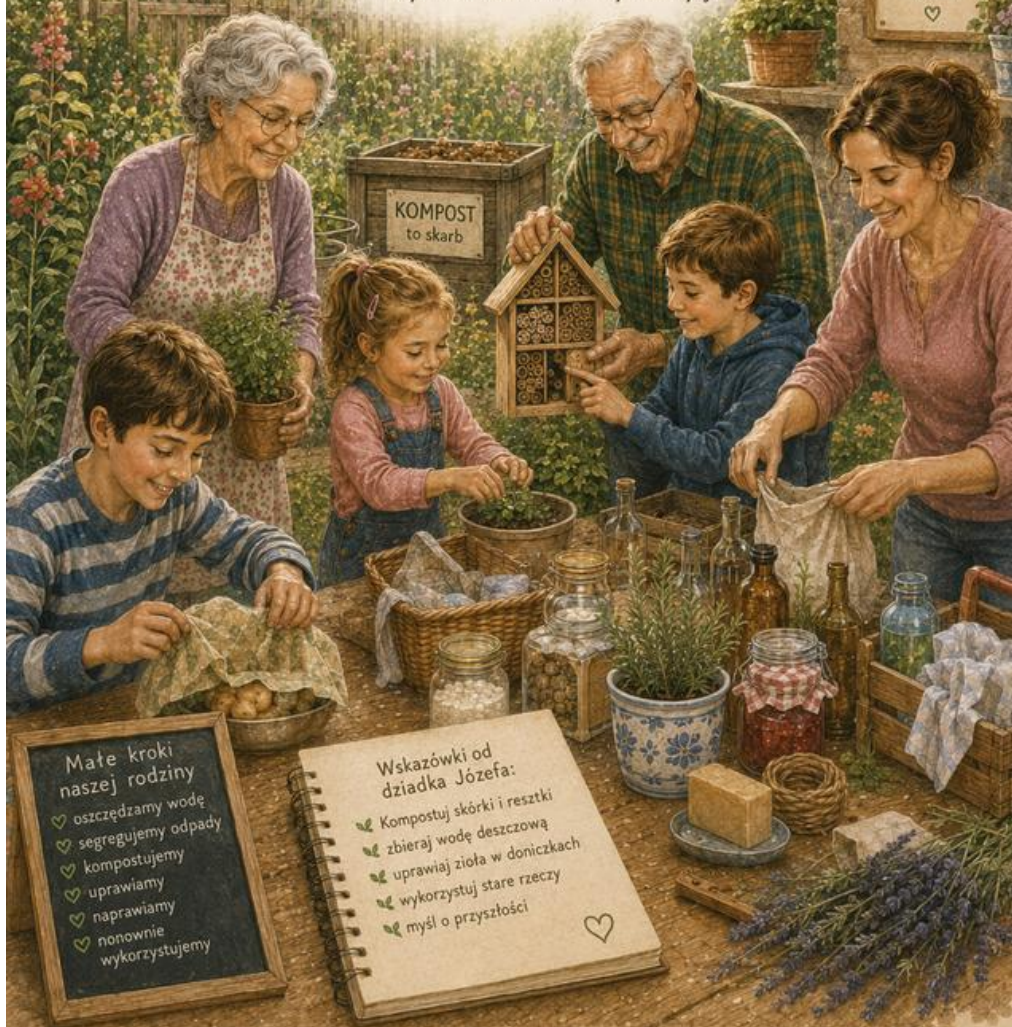
Nie wszystko, co się zepsuje, nadaje się do wyrzucenia. Niektóre rzeczy potrzebują tylko czasu, cierpliwości i chęci, by spróbować jeszcze raz. Nasi dziadkowie przekazują nam rzemieślnicze umiejętności, wytrwałość i szacunek do pracy. Młode rodziny wnoszą nowe technologie, pomysły i odwagę do poszukiwania nowych rozwiązań. Kiedy te dwa światy się spotykają, powstać mogą nie tylko naprawione przedmioty. Powstają wspólne przeżycia, nowe umiejętności i wspomnienia, które przetrwają znacznie dłużej niż same przedmioty.

Czerpiemy z natury, chronimy środowisko

Zrównoważony rozwój zaczyna się
od małych kroków i codziennych decyzji.

Mniej
odpadów,
więcej
natury,
więcej
życia.

Małe kroki naszej rodziny

- ♥ oszczędzamy wodę
- ♥ segregujemy odpady
- ♥ kompostujemy
- ♥ uprawiamy
- ♥ naprawiamy
- ♥ nonowicie wykorzystujemy

Wskazówki od dziadka Józefa:

- ♥ Kompostuj skórki i resztki
- ♥ zbieraj wodę deszczową
- ♥ uprawiaj zioła w doniczkach
- ♥ wykorzystuj stare rzeczy
- ♥ myśl o przyszłości

DOM BEZ ZBĘDNYCH ODPADÓW. DBAMY O NASZ DOM, DBAMY RÓWNIEŻ O ŚWIAT WOKÓŁ NAS

„Przyrody nie pożyczamy od naszych rodziców. Pożyczamy ją od naszych dzieci.”

Droga do potoku

Pewnego letniego popołudnia dziadek Józef zabrał swoje wnuki na spacer do lasu. Wnuk Adam biegł z przodu, a wnuczka Ema zbierała po drodze kwiaty. Kiedy dotarli do potoku, mama Lucia zatrzymała się. Na brzegu leżała plastikowa butelka, a obok niej puste opakowanie po słodyczach. „Jakże niechłujni są ludzie” – westchnęła. Józef nic nie powiedział. Pochylił się, podniósł butelkę i włożył ją do plecaka. Chwilę później podniósł też opakowanie. Dzieci obserwowały go w milczeniu. Kiedy wracali, Adam nagle zaczął biec. Znalazł kolejne opakowanie. Pochylił się, by je podnieść. „Dziadku, to też zabierzemy?” Józef uśmiechnął się. „Oczywiście.” „A dlaczego to zbieramy, skoro to nie jest nasze?” Dziadek zatrzymał się. „Bo las należy do wszystkich.” Adam przez chwilę się zastanawiał. „Więc wszyscy możemy się o niego troszczyć.” Józef skinął głową. Nie trzeba było żadnych dodatkowych wyjaśnień.

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy byłam dziewczynką, nigdy nie słyszałam słowa „ekologia”. A jednak robiliśmy wiele rzeczy, które dziś nazywamy ekologicznymi. Zakupy nosiliśmy w płóciennych torbach. Szklane butelki oddawaliśmy do zwrotu. Mleko kupowaliśmy do dzbanków. Ze starych ubrań robiliśmy szmatki. Papier używano z obu stron. Gdy zostawały skórki od ziemniaków, trafiały do kur lub na kompost. Nie robiliśmy tego dlatego, że chcieliśmy ocalić planetę. Robiliśmy to, bo niczego nie marnowaliśmy. Dzisiaj zdaję sobie sprawę, że może mieliśmy mniej rzeczy. Ale wytwarzaliśmy też mniej odpadów.

Spojrzenie młodej rodziny

Mama Lucia pamięta dzień, w którym jej syn Adam zapytał: „Mamo, dokąd trafiają śmieci po tym, jak je wyrzucamy?”. Najpierw odpowiedziała po prostu: „Do śmieciarki”. Adam jednak nie dał za wygraną. „A potem?”. To pytanie skłoniło ją do refleksji. W domu zaczęli częściej rozmawiać o tym, co kupują, co wyrzucają i co można ponownie wykorzystać. Nie po to, by być idealnymi. Ale po to, by ich dzieci zrozumiały, że każda decyzja ma swoje konsekwencje. Dzisiaj w domu segregują odpady. Mają kompostownik. Na zakupy noszą własne torby. Wodę piją z dzbanka zamiast z jednorazowych butelek. A kiedy wybierają się na wycieczkę, każdy zabiera ze sobą własną butelkę na napoje. Nie zawsze jest to takie proste. Ale tak należy postępować.

Rozmowa między babcią Heleną a córką Lucią

„Mamo,” zapytała Lucia, „czy wy nie segregowaliście śmieci?” Babcia Helena uśmiechnęła się. „Nie tak jak dzisiaj.” „To jak?” „Po prostu nie wytwarzaliśmy go zbyt wiele.” Mama Lucia zamyśliła się. „Wiesz, dzisiaj mamy cztery kosze do segregacji.” „To dobrze.” „Ale i tak mam wrażenie, że śmieci jest wciąż dużo.” Helena skinęła głową. „Może nie trzeba pytać tylko o to, gdzie wyrzucać śmieci.” „Ale jak go wytwarzać mniej.” Lucia uśmiechnęła się. „To właściwie jeszcze lepsze pytanie.”

Ekologia zaczyna się w domu

Troska o przyrodę nie zaczyna się w lesie. Zaczyna się w kuchni. Podczas zakupów. Podczas podejmowania decyzji, czego naprawdę potrzebujemy. Podczas tego, jak postępujemy z resztkami jedzenia.

Od tego, czy coś naprawimy, czy wyrzucimy.

Seniorzy uczą nas, że oszczędność była naturalną częścią życia. Młode rodziny pokazują, że nawet małe, codzienne decyzje mogą mieć wielkie znaczenie. Nie dlatego, że uratują świat w jeden dzień. Ale dlatego, że tworzą nawyk.

Mądrość obu pokoleń

Od dziadków

- Kupuj tylko to, czego naprawdę potrzebujesz.
- Nie wyrzucaj jedzenia.
- Naprawiaj to, co da się naprawić.
- Wykorzystuj jedną rzecz wielokrotnie.

Od młodych rodzin

- Segregujemy odpady.
- Używamy toreb i butelek wielokrotnego użytku.
- Kompostujemy odpady organiczne.
- Wybieramy produkty z mniejszą ilością opakowań.

Czy wiedzieliście?

Każde gospodarstwo domowe może znacznie zmniejszyć ilość odpadów dzięki prostym działaniom – planowaniu zakupów, ponownemu wykorzystywaniu opakowań, kompostowaniu czy naprawianiu rzeczy. Ekspertci zwracają uwagę, że najbardziej ekologiczne odpady to te, które w ogóle nie powstają.

Rodzinne wyzwanie

Tydzień bez zbędnych odpadów

Przez jeden tydzień spróbujcie jako rodzina wprowadzić małe zmiany:

- zabierzcie własną torbę na zakupy,
- używajcie własnej butelki na wodę,
- zapakujcie drugie śniadanie do pudełka zamiast do opakowania jednorazowego,
- ugotujcie posiłek z produktów, które już macie w domu,
- naprawcie jedną zepsutą rzecz,
- zanieście papier, szkło lub zużyty sprzęt elektryczny do odpowiedniego punktu zbiórki.

Pod koniec tygodnia porozmawiajcie: Co było łatwe? Co było trudne? Co chcielibyście robić dalej?

Z dzienniczka dziadka Józefa

„Pewnego razu wnuk zapytał mnie, dlaczego zakręcam wodę podczas mycia zębów. Powiedziałem mu, że trzeba oszczędzać wodę. Odpowiedział mi: »Tego też uczyli nas w szkole«. W tym momencie zdałem sobie sprawę, że obaj robimy to samo. Tylko ja nauczyłem się tego od mojego ojca, a on od swojej nauczycielki. Mądrość zawsze znajdzie swoją drogę”.

Mądrość na zakończenie

Dom bez zbędnych odpadów nie powstaje z zakazu ani z poczucia winy. Powstaje z szacunku. Szacunku dla jedzenia, wody, pracy człowieka, a także dla natury, która nas żywi. Starsi przypominają nam, że oszczędność była kiedyś naturalną częścią życia. Młode rodziny wnoszą nowe możliwości, jak żyć bardziej rozważnie i korzystać z nowoczesnych rozwiązań. Łącząc mądrość przeszłości z wiedzą współczesności, stworzymy dom, który myśli nie tylko o teraźniejszości, ale także o przyszłości naszych dzieci i wnuków.

Małe kroki, wielka zmiana

Święty Józef

nauczył nas pracować
uczciwie, kochać ciszę
i chronić tych,
których kochamy.
Bądźmy i my
strażnikami naszego
domu i ziemi, na której
żyjemy.

10 małych kroków,
które mają sens:

- oszczędzaj wodę i energię
- segreguj odpady
- kupuj z rozumą
- naprawiaj, a nie wyrzucaj
- wspieraj lokalne inicjatywy
- uprawiaj i pielęgnuj zielen
- bądź wdzięczny za to,
co masz
- poświęcaj czas rodzinie
- pomagaj innym
- żyj prosto i z sercem

Zmiana nie zaczyna się od wielkich planów,
ale od decyzji, które podejmujemy każdego dnia.

Jeśli połączymy siły,
możemy pozostawić lepszy świat
dla tych, którzy przyjdą po nas.

Nasze rodzinne wyzwanie: ♥

Wyberzemy 3 rzeczy,
które chcemy poprawić.
Będziemy je robić razem –
z miłością.

Za tydzień sprawdzimy,
co nam się udało
i z czego czerpiemy radość.

Każdy krok się liczy.

Nie zapominajmy:

- ♥ wdzięczność nas łączy
- ♥ prostota przynosi spokój
- ♥ natura daje nam życie
- ♥ rodzina to nasze korzenie
- ♥ razem tworzymy przyszłość

Nasza rodzina.
Nasz dom.
Nasza
odpowiedzialność.

Przyszłość zaczyna się
od nas

Dom to nie miejsce.
Dom to ludzie,
wspólnie przeżyte chwile
i dobro, którym się
nawzajem oddajemy.

Kochajmy to,
co nas otacza,
a ono pokocha nas.

Nie czekajmy na wielkie okazje.
Wspólnie tworzymy lepszy świat każdego dnia.

PIENIĄDZE JAKO POMOCNIK RODZINY. GDY ROZSĄDNIIE ZARZĄDZAMY FINANSAMI, ZYSKUJEMY WIĘCEJ NIŻ TYLKO OSZCZĘDNOŚCI

„Pieniądze są dobrym sługą, ale złym panem. O ich wartości nie decyduje suma, ale sposób, w jaki nimi dysponujemy.“

Koperta w szufladzie kuchennej

Mama Lucia sprzątała kiedyś szafkę kuchenną u swojej mamy. W głębi szuflady znalazła starą papierową kopertę. Było na niej napisane tylko jedno słowo. „Rezerwa.” „Mamo, co to jest?” Babcia Helena uśmiechnęła się. „Na gorsze czasy.” Lucia otworzyła kopertę. Nie było w niej dużo pieniędzy. „To odkładałaś co miesiąc?” „Tak.” „Nawet jeśli nie mieliście zbyt wiele?” Helena skinęła głową. „Właśnie dlatego.” „A na co je oszczędzałaś?” „Nie wiedzieliśmy.” „Więc dlaczego?” Helena zamyśliła się. „Bo życie potrafi zaskakiwać.”

Wspomnienia babci Heleny

Kiedy pobraliśmy się z dziadkiem, mieliśmy jedną wypłatę i mnóstwo planów. Nie było łatwo za wszystko zapłacić. Każdy zakup dobrze przemyśleliśmy. Mama nauczyła mnie prostej zasady. „Najpierw zapłać za to, co musisz. Dopiero potem

zastanów się, czego byś chciała.” Nie zawsze było to łatwe. Nam też podobały się ładne rzeczy. My też marzyliśmy o nowych meblach czy lepszym radiu. Ale nauczyliśmy się czekać. Kiedy po pewnym czasie w końcu coś kupowaliśmy, sprawiało nam to o wiele większą radość. Nie dlatego, że to było drogie. Ale dlatego, że wiedzieliśmy, ile wysiłku to kosztowało.

Spojrzenie młodej rodziny

Lucia i Martin żyją w zupełnie innym świecie. Rachunki płacą przez telefon. Wynagrodzenie wpływa na konto. Zakupy załatwiają jednym kliknięciem. To wygodne. Ale jednocześnie niebezpieczne. Kiedy nie widzi się pieniędzy w rękach, łatwiej zapomnieć, ile się wydało. Pewnego razu usiedli i przejrzeni wyciąg z konta. Oboje byli zaskoczeni, ile pieniędzy poszło na drobne zakupy. Kawa w drodze do pracy. Subskrypcje, z których już nie korzystali. Jedzenie zamawiane do domu. Nie były to duże kwoty. Ale razem stanowiły zaskakująco dużą część rodzinnego budżetu. Od tamtej pory raz w miesiącu siadają razem. Nie po to, żeby się kontrolować. Ale żeby planować. Rozmawiają o tym, co ich czeka. Na co chcą zaoszczędzić. Na co się cieszą. I co mogą odłożyć na później.

Rozmowa między babcią Heleną a córką Lucią

„Mamo”, zapytała Lucia, „zapisywałeś swoje wydatki?”.

Helena skinęła głową. „W zeszycie”. „Naprawdę wszystkie?”. „Prawie wszystkie”. „A po co to było?”. „Widziałam, na co idą pieniądze”.

Lucia wyjęła telefon. „Wiesz, dzisiaj robi to aplikacja”. Helena uśmiechnęła się. „No widzisz.” „Technologia się zmieniła.” „Ale zasada pozostała ta sama.”

Rozmowy o pieniądzach

W wielu rodzinach nie rozmawia się o pieniądzach. Jakby to był temat tabu. Dzieci jednak bardzo szybko dostrzegają, że pieniądze wpływają na codzienne życie. Widzą, jak rodzice wahają się przy zakupach. Słyszą rozmowy o rachunkach. Zauważają, kiedy coś odkłada się na później. Nie trzeba obciążać ich troskami dorosłych. Dobrze jest jednak uczyć je, że pieniądze nie biorą się same z siebie. Są wynikiem pracy, odpowiedzialności i planowania.

Kieszonkowe to nie tylko pieniądze

Pewnego dnia syn Adam zapytał: „Mamo, czy mogę dostać nowe słuchawki?”. Mama Lucia uśmiechnęła się. „Ile już zaoszczędziłeś?”. Adam wzruszył ramionami. „Nic”. „W takim razie wymyślmy razem plan”. Zaczął odkładać część kieszonkowego. Pomagał dziadkowi w ogrodzie. Na urodziny dostał pieniądze od matki chrzestnej. Trzy miesiące później kupił słuchawki. Kiedy przyniósł je do domu, powiedział zdanie, które ucieszyło Lucię: „Skoro sam je kupiłem, o wiele bardziej na nie dbam”.

Czego możemy się nauczyć

Starsi uczą nas

- gospodarować w miarę możliwości,
- tworzyć rezerwę,
- doceniać każde euro,
- rozróżniać między tym, czego potrzebujemy, a tym, czego po prostu chcemy.

Młode rodziny wnoszą

- nowoczesne narzędzia do planowania budżetu,
- płatności bezgotówkowe,
- aplikacje finansowe,
- nowe możliwości oszczędzania.

Wspólnym celem nie jest posiadanie jak największej ilości pieniędzy. Wspólnym celem jest spokojniejsze życie.

Czy wiedzieliście?

Dzieci uczą się nawyków finansowych przede wszystkim poprzez obserwację swoich rodziców. Kiedy widzą, że dorośli planują wydatki, odkładają rezerwę i rozmawiają o pieniądzu spokojnie i otwarcie, kształtują u siebie zdrowszy stosunek do gospodarowania finansami.

Eksperci zalecają angażowanie dzieci, odpowiednio do ich wieku, w proste decyzje – na przykład przy planowaniu zakupów lub oszczędzaniu na wspólny cel.

Rodzinne wyzwanie

Marzenie, na które wspólnie oszczędzamy

Usiądźcie razem jako rodzina i porozmawiajcie. Na co chcielibyście wspólnie zaoszczędzić?

Może na: rodzinną wycieczkę, rower, nową książkę, namiot, wizytę w ogrodzie zoologicznym.

Zróbcie papierową skarbonkę lub duży kubek. Każdy członek rodziny może regularnie wrzucać do niej pieniądze w miarę swoich możliwości. Kiedy osiągniecie cel, świętujcie to. Nie dlatego, że zaoszczędziliście pieniądze, ale dlatego, że udało wam się to wspólnie.

Z dzienniczka babci Heleny

„Kiedy dzieci były małe, często miałam wrażenie, że nie możemy im zapewnić wszystkiego. Dzisiaj mówią mi, że nie pamiętają tego, czego nie miały. Pamiętają, że byliśmy razem, jeździliśmy na wycieczki, piekliśmy ciasta i śmialiśmy się. Wtedy zrozumiałam, że największego bogactwa nie da się schować do portfela”.

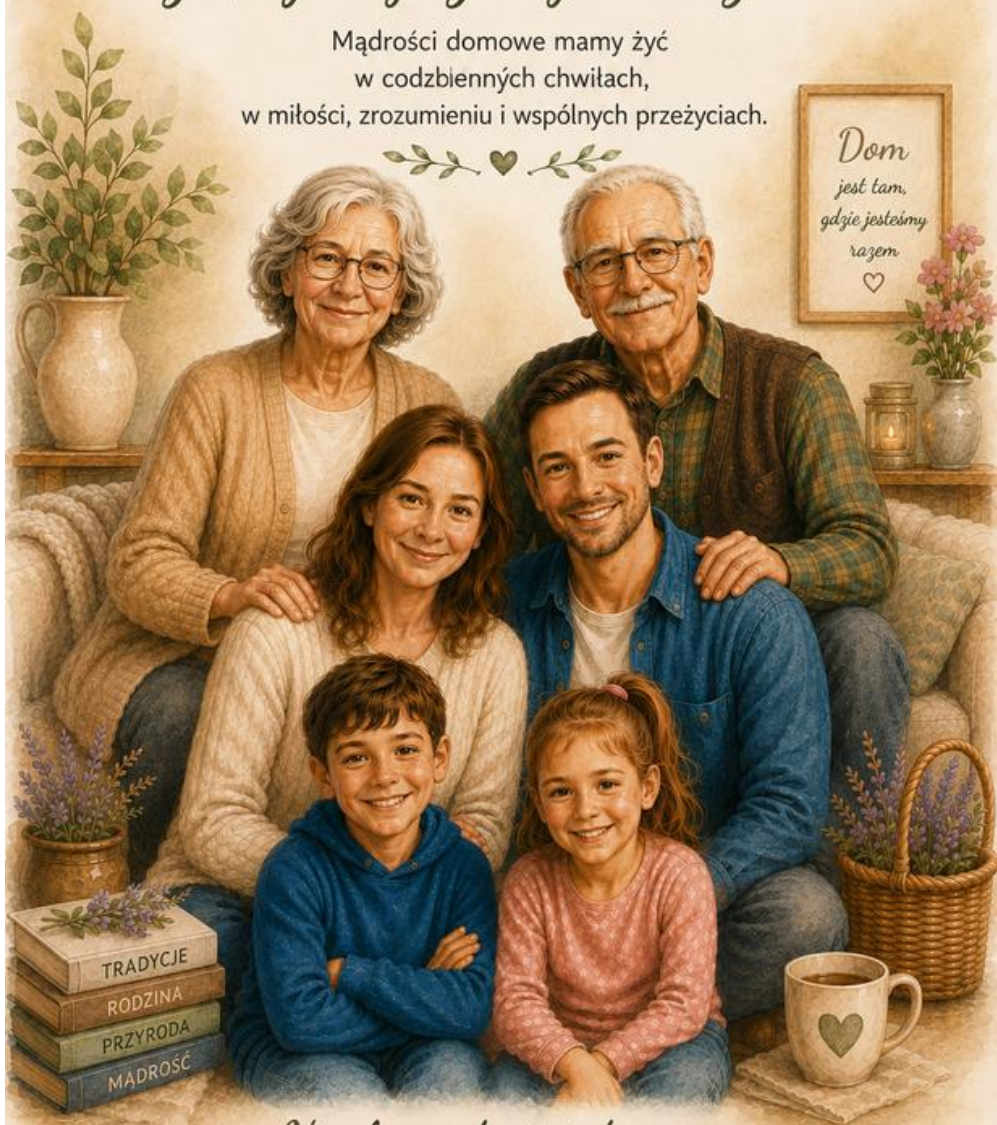
Mądrość na zakończenie

Pieniądze mogą nam ułatwić życie, ale same w sobie nie tworzą szczęśliwego domu. Starsze pokolenie uczy nas skromności, cierpliwości oraz tego, że każde euro jest wynikiem pracy. Młode rodziny wnoszą nowe możliwości planowania i nowoczesne narzędzia, które ułatwiają zarządzanie finansami. Łącząc doświadczenia przeszłości z możliwościami teraźniejszości, uczymy nasze dzieci nie tylko liczenia pieniędzy, ale przede wszystkim doceniania wartości, które się za nimi kryją. Prawdziwe bogactwo rodziny nie wynika bowiem z pełnego portfela, ale z zaufania, współpracy i świadomości, że nawet w trudniejszych czasach trzymamy się razem.

— heart —
Dziękujemy, że byliście z nami.

Mądrości domowe mamy żyć
w codziennych chwilach,
w miłości, zrozumieniu i wspólnych przeżyciach.

— heart —
*Dom
jest tam,
gdzie jesteśmy
razem*
— heart —

*Niech mądrości domowe
towarzyszą Wam każdego dnia.*

— heart —

ZAKOŃCZENIE

Każda rodzina pisze swoją własną historię. Nie ma znaczenia, czy mieszka w dużym domu, czy w małym mieszkaniu, czy na wsi, czy w mieście. Prawdziwą wartość domu nie tworzą ściany ani wystrój. Tworzą ją ludzie, którzy słuchają się nawzajem, pomagają sobie i dzielą się tym, co najcenniejsze – swoim czasem, doświadczeniem i miłością.

W ciągu życia zmieniają się technologie, sposób pracy, a także codzienne nawyki. To, co pozostaje, to wartości, na których możemy budować każdego dnia – szacunek, odpowiedzialność, wzajemna pomoc, wdzięczność, pracowitość i chęć uczenia się od siebie nawzajem.

Niniejsza publikacja powstała jako most pomiędzy pokoleniami. Przedstawia mądrość seniorów, którzy zdobyli doświadczenie życiowe na własnej skórze, a także spojrzenie młodych rodzin, które wnoszą nową wiedzę, technologie i sposoby organizacji życia. Żadne z tych spojrzeń nie jest lepsze ani gorsze. To właśnie ich połączenie stwarza przestrzeń do wzajemnego wzbogacania się.

Wierzmy, że opowieści, rozmowy i działania zawarte w tej publikacji nie pozostaną jedynie na jej stronach. Że staną się impulsem do wspólnych chwil przy stole, podczas gotowania, w ogrodzie, na spacerze lub podczas zwykłej rozmowy. Bo właśnie w takich chwilach rodzą się wspomnienia, które przetrwają całe pokolenia.

Niech Mądrości domu staną się książką, do której będziecie chętnie wracać. Nie po to, by szukać w niej doskonałych wskazówek, ale po to, by przypomniała wam, że największe mądrości rodzą się w codziennym życiu – w życzliwym słowie, wyciągniętej dłoni, wspólnej pracy i szczerym zainteresowaniu jednym drugim.

Każdy z nas może przekazać coś cennego. Każdy z nas może się czegoś nauczyć od kogoś innego.

I właśnie w tym tkwi siła rodziny.

Wylączna odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej oraz Samorządowego Kraju Żylińskiego.

„Mądrości domu” to zaproszenie do odkrycia wartości wspólnie spędzanych z rodziną chwil dnia codziennego. Publikacja łączy doświadczenia osób starszych ze spojrzeniem młodych rodzin i zawiera opowieści, praktyczne porady, rodzinne tradycje oraz inspiracje do wspólnych zajęć. Pokazuje, że prawdziwa mądrość rodzi się tam, gdzie szacunek dla przeszłości łączy się z otwartością dla przyszłości.

Dom to bowiem nie tylko miejsce. Dom to ludzie, którzy wspólnie go tworzą.